

SLOVENSKI NAROD

Izdanja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vsta 4 D; notice, poslovo, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji: 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Redakcija: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslilna plačana v gotovini.

Strossmayer.

V Zagrebu se odkriva spomenik Strossmayerju. Odkritje bodo izvršile organizacije, ki se morajo v polni meri imenovati separatističnohrvatske, in nacionalni jugoslovenski krogi pri svečanostih ne bodo sodelovali, ker faktori, ki vodijo akcijo, niso marali njihove navzočnosti.

Če je pri kom, pri Strossmayerju tak način odkrivanja ni umesten, ni opravičljiv. Strossmayer je vtisnil celi dobi hrvatskega kulturnega in političnega razvoja svoj pečat, ki je odločilno vplival na formacijo hrvatske generacije s svojo močno individualnostjo, s svojimi idejami. Te ideje, vse naziranje, ki je karakteriziralo djakovskega vladiko, vse njegovo življenjsko delo, zaradi katerega se mu postavlja spomenik v Zagrebu, niso izrazito obeležje jugoslovenstva, ne samohrvatsva, pomeni veliko sintezo kulturnega napora jugoslovenskih plemen v eno veliko enoto. Se danes nosijo njegove institucije jugoslovensko ime in so verne priče njegovega nacionalnega programa, priče, ki jih ni mogoče potvrditi.

Njegov nasprotnik je bil Ante Starčević, njega bi mogli zagrebski gospospode, ki si danes lastijo izključno pravico, počastiti spomin velikega Strossmayerja, proslavljati na ta način. On, ne Josip Juraj, je glasnik njihovih idej, je predstavil njihove mentalitete; kadar bodo njemu odkrivali spomenik, takrat bo izključitev jugoslovenskega življa opravičljiva.

Ali nas to ne moti. Mi ne gledamo danes z manjšim spoštovanjem na velikega Jugoslovena. Mi se zavedamo, da je bil ta mož naš sobojevnik, da je gledal na razvoj jugoslovenskih narodnih skupin z istimi stremiljenji, z istimi željami kakor mi. Da je videl bodočnost le v združitvi. Njemu je bilo kulturno zблиžanje med jugoslovenskimi plemeni najnujnejši nacionalni postulat; njemu je bilo tako zблиžanje s ciljem končnega ujedinenja glavna osnova vsega nacionalnega dela. Kulturnost samo po sebi je cenila tako visoko, da jo je smatral kot merilo za vrednost samostojne narodne eksistence; zato je podpiral vse, kar je kulturnost pospeševalo, in ne samo v svoji neposredni okolici, na Hrvatskem, kjer se je nahajal njegov poglavitni delokrog, marveč tudi pri sorodjaki na severu in jugu.

Strossmayer je smatral kulturno zблиžanje kot predpogoj bodočega političnega ujedinenja. Kulturno edinstvo naj stori bazo za politično enoto, ki bi morala slediti takorekoč avtomatično. Vse njegovo delo nosi obeležje te teze.

Strossmayer se je udeleževal tudi v politiki, dasi le v prvi dobi svojega javnega delovanja; — pa v politiki njegovo delovanje ni bilo tako uspešno. Avstroogradske oblasti so njegovo nacionalno delovanje skušali onemogočiti z očitki protidržavnosti; da ga očujajo, so nekateri skušali pokazati, da ima njegovo jugoslovenstvo korist; tudi za habsburško monarhijo. Bila bi huda napaka pod perspektivo teh zagovorov meriti njegovo delo; on je bil tako nacionalen mož, da tako tolmachenje odpade samo od sebe; slinihih motivov v njem ni bilo. Nacionalni jugoslovenski interes je bil njemu suprema lex; to velja o njem dobesedno.

In temu velikemu možu gre naše priznanje in spoštovanje. Gospodje, ki odkrivajo v Zagrebu spomenik Strossmayerju, bodo izginili s pozornosti s svojo separatistično ozkoslovensko vred; on pa bo ostal cel in nepotvoren in bo s svojim velikim življenjskim likom generacijam kazal pot.

Zarota v Španiji

— Madrid, 6. novembra. Francoska policija je razkrinjala v Pirenejih na francoskih tleh zaroto španskih emigrantov, ki so pripravljali oborožen vpad v Španijo, da bi zrušili režim diktatorja Primo de Riverre. V zvezi s tem razkritjem so se izvršile te da tudi v Španiji senzacionalne aretacije. Oblasti so zaprle več uglednih politikov starega režima, med njimi bivšega ministrskega predsednika, tri bivše ministre in dva generala. Časopisje sme o aretacijah in o preiskavi poročati samo vesti, ki so bile prej predložene cenzuri.

ITALIJA IN PERZIJA

— Rim, 6. novemb. Iz Teherana poročajo, da bo v kratkem prispela v Perzijo italijanska vojaška komisija radi organizacije perzijske vojsne mornarice. Tej vestil pripisujejo italijanski politični krogi veliko važnost ter naglašajo, da znači ta dogodek velik uspeh italijanske zunanje politike na vzhodu.

Nova fašistovska grozodejstva v Gorici

Fašisti so včeraj popoldne vdrl v lokale vseh slovenskih kulturnih organizacij, jih razdejali, pohištvo in inventar zmetali na dvorišča in zažgali. — Šele, ko je bilo »delo« končano, so preprečile oblasti nadaljne napade.

— Gorica, 6. novembra. Na dan proslave obletnice italijanske »zmage« so podivjane tolpe mladoletnih fašistov priredile več naskokov na prostore slovenskih organizacij v Gorici. — Sprito karabinerjev so smeli fašisti nemoteno vdreti v prostore ter razdejati vso opremo, knjige in notranjo opremo. Na nekkih mestih so vse to posmetali na ulico in na hišna dvorišča ter polili z bencinom in zažgali. Tekom dneva so opustošili čitalnico Zveze prosvetnih društev v ulici San Giovanni 7. Te prostore so fašisti obiskali še enkrat zvečer, na kar so odšli k Narodni tiskarni v ulici Faretti. Tu so sneli s pročelja napis »Gregorčičev dom«. Svoje vandalsko delo so hoteli nadaljevati tudi pri »Mladiki« in pri »Katoliški tiskarni«, kjer pa so bili med tem že razpostavljeni ojačeni orožniški oddelki. Kmalu nato so vdrl v dvorano »Trgovskega doma« ter razdejali vso opremo ljudskega gledališča in inventar dramatičnega društva. — Druga skupina je vdrla v prostore pevskega in glasbenega društva ter Glas-

bene Matice in uničila vso opremo. Podivjani fašisti so metali opremo na dvorišče Trgovskega doma, kjer so jo zažgali. Požarna bramba je mogla posgati le še ostanke.

Neupravičeni napad goriških fašistov na slovenske organizacije, o katerih je znano, da goje najlojalnejša čustva napram italijanskim oblastem, drži v vladi, je napravil na slovensko prebivalstvo mesta in okolice kar najbolj žalosten vtis. Vse to razdejavanje je vršilo krog 200 fašistov, ki so se vozili po mestu na avtomobilih gasilnega društva in so se pri tem posluževali tudi orodja gasilcev. Karabinerji so dolga časa molče zrl na to početje in šele, ko so bil razdejani vsi lokali slovenskih kulturnih društev, se je pojavilo orožništvo, na kar so napadali takoj odnehali in odšli v okolico proslavljati svoj »kulturni« čin. Z ozirom na najnovejšo ukrepe vlade so Slovenci izpostavljeni še nadaljnjemu, hujšemu terorju s strani podivjanih fašistovskih druhal.

Skrajna poostreitev fašistovske diktature

Vse državljanske svoboščine odpravljene. — Vsaka opozicija onemogočena. — Strahovite kazni za vsak, tudi najmanjši politični prestopok. — Sodstvo v rokah fašistovske milice.

Od Mussolinija dne 4. novembra napovedani novi ukrepi so bili sprejeti na včerajšnji seji ministrskega sveta. Novi ukrepi globoko posegajo v svobodo državljanov in jo omejujejo do skrajnosti. Z 9. novembrom bodo razveljavljeni vsi potni listi, izjemo tvorijo samo osebe, ki se trenutno nahajajo v inozemstvu. Za osebe, ki bodo poskušale oditi v inozemstvo brez predpisane potnega lista, so določene najstrožje kazni. Obmejnim stražam je ukazano, naj streljajo na vsakogar, ki prekoraci mejo brez potnega lista. Vsi ravnatelji in odgovorni uradniki protifašistovskih dnstnikov in perijodičnih glasil so odstavljeni, vse protifašistovske organizacije razpuščene. Osebe, ki ogrožajo javni, gospodarski ali socialni red v državi ali ki hočejo ovirati delovanje državnih oblasti, bodo policijsko internirane. Za neupravičeno nošnjo znakov in krovov državnih ustanov in fašistovskih organizacij so določene najstrožje sankcije. Pri vsaki legiji fašistovske milice se ustanovi oddelki za politično poizvedovalno službo.

Z drugim zakonskim načrtom je uvedena smrtna kazen za vsak pregrešek proti življenju, nedotakljivosti in osebnosti kralja, regenta, kraljice, prestolonaslednika ali vladnega šefa. S smrtno kaznijo se nadalje kaznujejo zločini proti neod-

visnosti države, zločini razširjanja političnih in vojaških skrivnosti ter zločini upora in podžiganja k državljanski vojni. Dogovarjanje takih zločinov se kaznuje s 5- do 30letno ječo. Časopisna hvala in ščuvanje k takim zločinom se kaznuje s 15 do 20letno ječo. Razpuščeno društvo ali stranka se ne sme poskušati ustanoviti v drugi obliki, v nasprotnem slučaju ječa od 3 do 10 let in izguba pravic javnih služb. Članstvo v takem društvu ali stranki se kaznuje z izgubo državljanjskih pravic in ječo 2 do 5 let. Enaka kazen je namenjena tistemu, ki agira za take stranke. Za tendenciozno poročanje v inozemstvo je določena kazen 5 do 15 let in izguba državljanjskih pravic. Z obzidom in contumaciam je spojena izguba premoženja in državljanstva. V slučaju olajševalnih okoliščin lahko sodnik izpremeni smrtno kazen v prisilno delo in znižati ostale kazni na tretjino.

O vseh teh zločinih bodo sodila posebnata vojaška sodišča po vojaškem kazenskem zakoniku. Člane sodišča bo imenovalo vojno ministrstvo.

Na popoldanski seji ministrskega sveta je Mussolini prevzel notranje ministrstvo, tako da vodi sedaj skupno sedem ministrstev. Dosedanji notranji minister Federzoni je postal minister za kolonije.

Kdo je streljal na Mussolinija?

Preiskava ne more razčistiti vprašanja, kdo je bil atentator. — Vedno bolj se kaže, da je bil Zamboni nedolžen. — Policija mrzlično išče dokazov za njegovo krivdo.

— Bologna, 6. novembra. Na kvsturi se nadaljuje zasliševanje oseb, ki so bile v zadnjem času v kakovskih stikih z rodbino dozdavnega atentatorja Antea Zambonija. Preiskava v Bologni sami je v glavnem že zaključena; policija stika zdaj za so-krivce.

V Bologno je prispel Antejev brat kaprol Assunto, ki služi pri vojakih v Milanu in bil prepeljan v Bologno. Kvstura preiskuje razloge, radi katerih je Assunta obiskal njegov drugi brat Vico baš na dan atentata. Policija vidi v tem dokaz, da gre za zaroto, v katero sta bila zapletena tudi oba Antejeva brata. Pri tem pa je policija ugotovila, da je veljala cela rodbina Zambonija kot vneto vdana fašizmu, kar pričajo mnoge osebe, ki so občevala s starim Zambonijem. Čudno pa se policiji zdi, da je šel na dan, ki je bil največji praznik fašizma, da cele Zambonijeve rodbine samo najmlajši sin na ulico, da prisostvuje paradu. Njegov oče Mammolo je ostal doma in delal v tiskarni, njegov brat Vico je odpotoval v Milan. Zato sumi policija, da so Zambonijevi svoje fašistovsko oduševljenje le hlili.

Policija smatra, da atentat ni bil dejanje hipne blaznosti, kakor se je prvotno mislilo. Anteo Zamboni se je vedel pred atentatom patrijotično, vzklikal Mussoliniju in fašizmu ter se razgovarjal z oficirjem, ki je poveljeval oddelku na mestu, kjer se je nato izvršil atentat. Vsak sum glede

atentatorja je bil izključen, saj je nosil tudi fašistovsko črno srajko. Policija je nadalje ugotovila, da je mladi Anteo še septembra sodeloval pri cerkvenih in fašistovskih slavnostih povodom »čudežne rešitve« Mussolinija pred atentatom anarhista Luzettija. Fašist Anteo Zamboni bi se bil moral torej v teku enega meseca izpreobrniti v popolnoma nasprotni ekstrem.

Iz vseh teh ugotovitev, ki jih oblasti ne morejo zanikati, izhaja vedno večja verjetnost, da ubiti Zamboni res ni bil atentator, ampak da je milica linčala svojega lastnega pristaša, dočim je pravi atentator pravčasno ušel.

POPLAVE V ITALIJI

— Piacenza, 6. novemb. Reka Pad silno narašča ter je ponekod prestopila bregove ter poplavlja več krajev. Prebivalstvu je pri hitelo na pomoč vojaštvo.

— Rim, 6. novemb. Po vesteh iz Bolcanu se je tamka vreme zopet zboljšalo. Povodenj zadnjih dni je povzročila okoli pet milijona lir škoda. Sinoči je odtrgalo 155 m dolg zid nad neko promenado. V Meranu sta utonila dva vojaka pri reševalnih delih in dva delavca, ki sta lovila drva po vodi. Tudi iz drugih krajev poročajo, o velikih poplavih. V okolici Genova je voda odnašala zemljo in rušila hiše, pri čemer je bila ena oseba usmrčena. Pri Barju se je podrl neki železniški most. V Piacenci niso mogli zamašiti odprtini, ki jih je napravila zadnja povodenj, z vrečami peska.

Radić določa vladno in državno taktiko

Skupen volilni nastop z radikali. — S Pašićem bi sodeloval, njegovo okolico odločno odklanja. — Plemenske in državne stranke. — Slovenija naj se združi v eno oblast. — Se ožje zблиžanje radićevcev in radiklov?

— Zagreb, 6. novembra. Stepan Radić je sprejel po končani turneji po Bosni poročevalce listov in jim podal sledeče izjave:

Mislím, da bomo lahko v Bosni kandidirali na skupni listi z radikali. Na primer v banjaškem in bihaškem okraju, kjer imajo muslimani največ koristi od tega, da so bile postavljene tri liste. Mi bomo pokazali, da muslimani niso noben činitelj. Jaz razmišljam o tem, da bi bil Vasa Jovanović nositelj skupne liste v bihaškem okraju. Tako bomo postopali z onimi ministri, ki največ delajo. Tudi to je poosebljenje sporazuma. Morda bomo dr. Perića kandidirali na Hrvatskem, zato ga tudi vedno omenjam na svojih skupščinah.

Zakaj sem proti temu, da bi bil Pašić na vladi? To se je moralo zgoditi iz najvišjih državnih razlogov. Tudi če bi bili vsi za to, da Pašić zopet prevzame vladno, mi bi šli v opozicijo. Naj poskusi Pašić sestaviti kabinet, v katerem bi lahko tudi mi sedeli. Njegovi prijatelji Kojić, Janjić, Krsta Miletić in Velizar Janković bi bili dejanski ministri. Jaz pa nisem neumen, da jih sprejemam. Ostali bi bili samo formalni ministri. Oni bi vzele vso upravo v svoje roke, zlasti finance. S Pašićem samim pa bi se tudi mi lahko sporazumeli. Pašić sprejema poslanca in ministre in baie največ govori o zunanjem položaju, češ da smo osamljeni in da je vsega kriv dr. Ninčić. Mislím, da tako ne misli Pašić. On je preveč izkušen in bister, da ne bi videl naših siljajnih odnošajev z velikim svetom. Država in parlamentarni sistem potrebuje radikalno stranko. Menda vendar Davidović ne računa, da bo dobil 200 mandatov na račun radiklov. Mi pa bomo skupno s Slovenci gotovo dobili 100 mandatov.

Niti ena plemenska stranka na ple-

menski osnovi ne more imeti večine. Radikalna stranka, če tudi se imenuje narodna stranka, je plemenska po Pašićevi okolici, kljub temu, da se Uzunović trudi, da bi postala državna. Mnogi Srbi pravijo, da bi stopili v seljaško stranko, da ni »hrvatska«. Mi smo sedaj hrvatska stranka, vodimo pa državno politiko. Radikali imajo »narodno stranko«, Pašićevi ljudje pa vodijo čisto srbsko politiko.

Zunanja politika zahteva, da Slovenija ne bo razdeljena. Že v vladi sem zastopal, da je v našem interesu, da ne parceliramo Slovenije, ker olajšamo s tem nemško in italijansko propagando. Tu ne gre za partikularizem, nego za privlačno silo, za tiste, ki so zunaj državnih mej. Če bi se iz Medjimurja in Prekomurja ustanovila nova oblast in se pripojila Hrvatski, potem tudi ne bi bilo protustavno, da postane Slovenija ena oblast. Veljka je stvar, če ima narod smisel za celoto.

— Beograd, 6. novembra. Politični krogi komentirajo izjave Stepana Radića, ki jih je podal poročevalcem listov po povratku v Zagreb. Stepan Radićev napoved, da bodo postavljene v Bosni skupne liste radiklov in radićevcev, tolmачijo kot znak o nekem sporazumu glede bodoče še ožje kolaboracije radiklov in radićevcev, ne samo v vladi, nego tudi v narodu, kar bi naj pozneje dovedlo celo do fuzije v eno stranko. Govori se o tem, da je Stepan Radić tako kombinacijo naglasil v nekem tajnem protokolu. Tudi pri opoziciji se opaža, da zbira svoje vrste in da se razmere v našem parlamentu razvijajo v pravcu dveh močnih skupin. Na eni strani radikali in radićevi, na drugi strani demokratski blok, ki bi bil sestavljen iz raznih strank sedanje opozicije z izjemo kluba dr. Korošca, o katerem se še ne ve, kateri skupini se bo priključil.

Seja Narodne skupščine

Klerikalci glasujejo za vladno.

— Beograd, 6. novembra. Pažnja političnih krogov je bila danes dopoldne osredotočena na sejo Narodne skupščine, ker se pričenjajo razvijati važni dogodki. Opozicija je v vsakim dnem bolj strnjena in nastopa odločno proti nesposobnosti vlade. Tem večje pa je bilo začudenje vseh političnih krogov, ko so danes ob priliki glasovanja za naknadni kredit v znesku 100 milijonov nov dinarjev glasovali za predlog vlade tudi poslanci SLS z dr. Korošcem na čelu. Dr. Korošec izjavlja, da glasovanje njegove stranke nima političnega pomena in da je šlo samo za potrebe železničarjev.

Seja Narodne skupščine je bila odprta malo po 10. uri. Po prečitanijem zapisniku in drugih formalnostih je bil odklonjen predlog posl. Seliba Bilića, naj se ukinejo Todsotne doklade na tobačni davek v Bosni in Hercegovini.

Nato je minister saobračaja branil svoj zakonski predlog glede naknadnih kreditov v višini 100 milijonov dinarjev. Predlog je bil v načelu sprejet s 123 : 22 glasovom, nato pa v specijalni debati s 115 : 23 glasovom. Za predlog vlade so glasovali tudi slovenski klerikalci, ki so morali zato pobasati ironične medklice od strani opozicije.

Prihodnja seja bo v torek. Na razpravo pride predlog o podaljšanju stalnosti železničarjev.

Garibaldi plačan špijon

— Pariz, 6. novembra. Policija je v južni Franciji odkrila dobro pripravljeno zaroto španskih separatistov, ki so hoteli vdreti preko meje in povzročiti v Španiji revolucijo. Osemdeset zarotnikov z voditelji vred je bilo aretiranih. Preiskava je dokazala, da so Španci imeli zveze tudi z italijanskimi emigranti. Policija je usmerila svojo poizvedovanje v to smer in je aretirala tudi trideset Italijanov. Pri tem je prišlo do senzacionalnega odkritja, ki bo gotovo razburilo ves svet. Eden izmed voditeljev italijanskih emigrantov je bil polkovnik Giorro Garibaldi, vnuk slavnega borca za ujedinenje Veliko Italijo. Garibaldi je živel v Nizzi in se je udeleževal vseh protifašistovskih akcij. Često je nastopal, oprt na svoje slavno ime, tudi z javnimi manifesti

proti fašizmu in Mussoliniju. Francoska policija pa je sedaj odkrila, da je bil Garibaldi le agent-provokator in plačan špijon v Mussolinijevi službi. Dobival je od fašistov velike denarne zneske, s katerimi je organiziral špijažo med italijanskimi emigranti v Franciji.

Poroka belgijskega prestolonaslednika

V četrtek se je vršila v Stokholmu civilna poroka belgijskega prestolonaslednika kraljeviča Leopolda s princezo Astrido, najstarejšo, a še vedno zelo mlado hčerko švedske kraljeve dvojice. Značilno znamenje moderne časa je, da je poročne ceremonije izvršil stokholmski župan Lindshagen, ki je znan kot eden prvih voditeljev švedskih socialnih demokratov. Kje so časi, ko bi se bil podrl svet, ako bi socialistična noga prestopila dvorni prag! Poroko so izvršili z velikim pompom ob osebnih navzočnosti treh kraljev in kraljic ter velikega števila princov in princez.

Cerkvena poroka se bo vršila v torek v Bruslju. Poroka dela cerkvenim krogom precej preglavic, ker je princesa Astrida protestantka in ni hotela prestopiti v katoličanstvo, čeprav je belgijski dvor katoliški in katoliška tudi ogromna večina prebivalstva. Nekateri ekstremni elementi so hoteli zato delati »štimgungo« proti bodoči kraljici, niso pa imeli posebnega uspeha, ker so Belgijci v verskem oziru zelo tolerantni. Vrh tega namigujejo iz vladnih krogov, da bo prestolonaslednika kasneje prestopila v katoliško cerkev, in to vsekakor, še predno bo postala belgijska kraljica.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.9425, Pariz 190, London 274.95, Newyork 56.65, Milan 243.50, Praga 168, Berlin 13.46, Dunaj 800. — Curih: Beograd 9.145, Pariz 17.20, London 25.14, Newyork 518.75, Milan 22.20, Berlin 123.32, Praga 15.36. — Trst: Beograd 41.20, Pariz 77, London 113.50, Newyork 23.50, Praga 69, Curih 450. Z ljubljanske borze. Z današnjim dnem je g. Pavel Cvenkelj odložil mesto borzne senzala pri ljubljanski borzi.

Zanimivosti iz naših krajev

Samomori brez konca in kraja. — Konec defraudantskega procesa v Zagrebu. — Prosluli odmetnik pobegnil iz celniške bolnice. — Nevarnost novih poplav v Vojvodini. — Obračunski dom v Beogradu.

Zagrebska kronika je včeraj zopet obogatela za nov samomor. Na železniški progi v smeri proti Čulinu, ki je znana kot »proga smrti«, je našel včeraj jutraj krojač Jakob Novak razmesarjeno možsko truplo. O slučaju je bila takoj obveščena policija. Pri mrtvecu so našli listino z listinami, iz katerih je razvidno, da je pokojni Franjo F. Pavlovič, bivši orožniški kaplar iz Moroviča v Sremsu. Pavlovič ni imel pri sebi nikakega pisma, iz katerega bi bil razviden vzrok samomora. Zadnje čase je bil brez službe in je verjetno, da ga je beda poglajala v smrt.

Včeraj zjutraj je zagrebsko sodišče izreklo obsodbo v procesu proti so-krivcem veledefraudanta Mikolija in sicer proti Juriju Korošcu, Dragomirju Škoriču in Mustafi Begiču, ki so nagovorili Mikolija, da je poveril 1.745.000 Din na škodo poštno-čekovnega urada. Mikolij izročil obtožencem 662.000 Din 8 let ječe, o čemur smo sivočasno poročali. Od poverjenega denarja je Mikolij izročil obtožencem 662.000 Din kot prispevek za »Rdečo pomoč«. Sodišče je spoznalo vse tri obtožence krivim in so bili obsojeni vsak na tri leta ječe. Poleg tega morajo plačati stroške procesa. Zagovorniki obtožencev so vložili priziv.

Iz bolnice na Cetinju je pobegnil prosluli odmetnik Blagoje Radojčić, ki je bil strah in trepet Črnogore in Hercegovine. Nedavno so ga ujeli, pri tem pa je bil težko ranjen in zato so ga poslali v bolnico v svrhu zdravljenja. Jedva si je Radojčić nekoliko opomogel, je že pobegnil. Sedaj ga znova love in preganjajo po hribih in brdih.

Vojvodini zopet preti nova poplava. Dunav je pričel naglo naraščati in je dosegel pri Apatinu 4½ m nad normalo (pri poslednji poplavi samo 4,35), pri

Bogojevu je dosegel 458 cm (preje 442 cm), pri Bački Palanci 375 (360) in pri Novem Sadu 383 (365). Bati se je še nadaljnega naraščanja Dunava. Zopet so ogroženi ravno oni kraji, ki so bili porušeni pri zadnji poplavi. — Tudi stoji nevarnost, da bo voda znova porušila nasipe pri Apatinu in Bogojevu. Pri Apatinu je voda že na 30 mestih prodrla skozi nasipe.

Del polja pri Bogojevu je že pod vodo. Se le te dni je namreč novosaška finančna direkcija prejela 10½ milijonov Din za popravila nasipov, ki so bili porušeni pri zadnji poplavi. — Tudi iz Črnogore javljajo o velikih poplavih. Poplave so zahtevale tudi večje število človeških žrtev. Pri Nikšiću je treščilo v hišo seljaka Milovana Lalatovića. Strela je ubila njega, njegovo ženo in dvoje otrok.

Beogradski obrtniki se pridno pripravljajo, da si čim prej zgrade svoj lastni dom. V zadnjih mesecih so imele razne obrtniške organizacije ponovne sestanke, na katerih so razpravljale o tem vprašanju. Vseh 40 organizacij je ustanovilo skupen obrtniški fond, ki se bo ojačal s posebnim posojilom uporabljen za zgradbo modernega obrtniškega doma. Na zadnji seji je bil sprejet sklep, da se prične z zgradbo že prihodno pomlad. Dom bo stal na vogalu Bitolske in Hilendarske ulice. Bo to moderna zgradba, v kateri bo nameščen v priložnosti modern urejen hotel z restavracijo in 90 sobami za tuje, v prvem nadstropju pa bo največja zborovalna dvorana v Beogradu. V ostalih nadstropjih bodo razmeščeni uradi posameznih obrtniških korporacij, društev itd., poseben trakt pa bo urejen za vajeniški dom. Vsa stavba je preračunana na 50 milijonov Din. Tako bodo beogradski obrtniki prvi postavili svoj dom, za katerim hrepenijo tudi obrtniki vseh ostalih pokrajin.

Pri katerem leži sedaj akt, izvedel strogo preiskavo. Zmo misliti, da je konec odpustnih postopanj proti slovenskim učiteljem v Italiji. Sedaj pa je prišla na vrsto tržaška pokrajina. Prvi je dobil odpustni odlok od našega ministra učitelj v Sežani Franc Baša.

Med tem pa se šolske oblasti pridno pripravljajo na prihod našega ministra. Povsod silijo na ustanovitve fašistovskih deskih organizacij »Ballila« in »Malih Italijanek«. Sedaj se obeta še hušji pritisk v tem oziru po zadnjem atentatu na Mussolinija. Za organizacije mora prispevati ljudstvo samo, predvsem morajo vsi delavci, vsi trgovci in obrtniki biti vpisani v sindikate in prispevati za nje. Naloga sindikatov pa je, da vzdržujejo poleg drugega tudi »Ballila« in »Male Italijanke«. Tudi občine, katere vodijo sedaj po večini tuji ali prodani podeshiti, morajo prispevati k tem raznarodovalnim organizacijam.

Poročali smo že, kako je varnostna in politična oblast prepovedala zadnjo slovensko dramatično predstavo v Trgovskem domu v Gorici in utemeljila svoj ukrep z ozirom na javno varnost. Sedaj je Dramatično društvo zopet zaprosilo za dovoljenje. Oblast pa je kratkoma odvrnila, da slovenskih predstav ne dovolj.

V Trstu ni stvar nič boljše. Tudi tam je pretekla in z njo kvestura odbila prošnjo šentjakobske Citalnice za dramatično sezono pri Sv. Jakubu.

Tudi gojenci učiteljskega in učenci gimnazije v Tolminu so deležni propagande za »Ballila«, vse za parado ob prihodu ministra Federleja. Začeli so pri najmlajših in šli so po razredih navzgor. Fantje so se pod pritiskom morali vpisati, ker so po večini gojenci tamošnjega državnega konvikta in bi sicer izgubili mesto v zavodu. Učiteljišče je letos, kakor znano, popolnoma poitalijančeno. Radi tega bi se moral poučevati

tudi verouk izključno slovenskim gojencem in gojencem v italijanski. Ker ni v Tolminu nobenega duhovnika, ki bi to zmozel, je ta pokop popolnoma odpadel. Ni pa izključeno, da pokličejo našaš v to italijanskega duhovnika v Tolmin.

„Dinarski dan“

V spomin šeste obletnice žalostnih raskahski dni priredi Jugoslovenska Matica širno celo Slovenije dne 14. novembra 1926 zbirko v narodno obrambne namene pod naslovom

„dinarski dan“

Ta »dinarski dan« je zamišljen takole: V vseh mestih, trgih in večjih krajih naj podružnice Jugoslovenske Maticе ali kjer še ne obstajajo, druga društva organizirajo »dinarski dan« na način cvetličnih dnevov. Pripravki naj se v steklenice ali posušice zbirajo po ulicah, trgovinah, podjetjih in zasebnih stanovanjih. Na deželi naj se zbiranje vrši po službi božji pred cerkvijo in od hiše do hiše. Sicer pa prepustimo posrednejši organizaciji inicijativi lokalnih faktorjev, ki naj zbirko uredijo najbolj prikladno in koristno. Nabrane vsote naj se potem nakažejo pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Maticе v Ljubljani.

Prodajali se bodo odkupni znaki po 5 Din komad, ki naj jih društva naroče pri pokrajinskem odboru v Ljubljani.

Naj ne manjka širom Slovenije nobene vasi, nobenega kraja, kjer bi ne zbirali ta dan za neodrešene brate in sestre.

Vsi neumorno na delo za nje. Dobro dosej je vsak, tudi najmanjši dar.

Pokrajinski odbor Jugoslovenske Maticе v Ljubljani.

Iz ljubljanske kronike

Požar v Vevčah. — Berači. — Tatvine.

Snoci okoli 18. je izbruhnil v papirnici v Vevčah velik požar, ki bi imel lahko dalekosežne posledice, da ni sledila pravčasna intervencija gasilcev. Goreti je začelo v embalažni delavnici. Ves objekt je bil bliskoma v plamenu in ognjeni žubeli je daleč naokoli razsvetleval okolico. Nebo se je pordečilo in odsev ognja je bil kmalu opažen tudi v Ljubljani, kjer sta dva strela z grajskega stolpa naznanila prebivalstvu, da rdeči petelin ogroža domove v ljubljanski okolici.

V tovarni je bil ogenj seveda takoj opažen. Alarmirano je bilo vse v tovarni zaposleno delavstvo. Novo nabavljena motorna brizgalna je njo nato stopila v akcijo in metala močnejše curke vode v ognjišče. Kljub temu pa požara ne bi bilo mogoče ugasiti, da niso prispeli na pomoč gasilci iz Ljubljane z motorno brizgalno, dalje iz Zgornjega Kašlja, Sostrege, Most, Štepanje vasi, Zaloga, Bizovika in Dobruhi.

Ogenj se je med tem že mogočno razširil in plamen je že lizal sosednji objekt, kjer so nakopičene velike zaloge lesa in drugega materiala. Zdrženemu naporu gasilcev je končno po dvurnem napornem gašenju uspelo ogneti zajeziti in v kratkem intervalu popolnoma ugasiti.

Kako je požar nastal, še ni znano. Skoda je precej velika, ker je embalažna delavnica z mizariskim oddelkom vred pogorela skoraj do tal. Zgorelo je okoli tri vagone desk, dve krožni žagi ter razno tehnično orodje. Orožniška postaja je na kraj požara takoj dirigirala več orožnikov, ki so za časa požara vzdrževali red, ponoči pa je na pogorišču stražilo 20 orožnikov.

Ljubljanska policija je posvetila včeraj precej paznje beraški nadlogi. Beračenje se je zadnje čase zelo razpaslo in berači so postali precej občutni in nekateri naravnost vsiljivi. Včeraj so stražniki prignali v rečo hišo na Bleiweisovo cesto vsega 21 beračev in beračic, med njimi več notoričnih pijancev, potepuhov in vlačug. Radi vlačuganja je bila prijeta tudi Terezinka R. Večina beračev je bila policijsko obsojena in bodo po prestani kazni izgnani v pristojne občine. Včerajšnja kronika je bila precej pestra. Radi tatvine je bil prijat Alojzij G., ki je bil že delje časa zasledovan. — Na policijo so prispeli sledeče ovadbe: 7 radi tatvin v iznosu 2830 Din, 3 radi kaljenja nočnega miru, 1 radi pijanosti, 1 radi telesne poškodbe, 5 radi prestopka pasnega kontumacia, 1 radi nepravilnega potnega lista, 1 radi prekoračenja obrtnega reda, 2 radi policijske ure, 10 radi nedovoljene hoje po železniški progi in 16 radi prestopka cestnopolicijskega reda. — Posestnik Leopold Dimnik iz Most je prijavil, da mu je bilo s stavbišča gnestne stanovanjske hiše na Jeg-

ličevi cesti odnešeno 600 Din vredno dvigalo. — Ubogemu ruskemu akademiku Borisu Spasaju je neznan umrovic odnesel iz kolegija 1000 Din vredno suknjo. — Raztovarne »Zika« v Rožni dolini je bil ukraden 3½ m dolg žleb za odvajanje deževnice. Skoda znaša 140 Din. — Na Poljanskem napisu je neki nepridiprav iz poslopja stare cukrarnice odnesel več delavkam južno in kosilo in jim povzročil okoli 200 Din skode. — Stavbnemu tehniku Josipu Vidicu, stanujočemu v Kosezah, pa je bilo iz stanovanja ukradeno nekaj perila in več komadov obleke v vrednosti 3500 Din.

Sport

Zanimiva hazenska tekma

Jutri dopoldne se vrši ob 11. na prostoru Atene hazenska tekma med reprezentanco Ljubljane in I. družino A. S. K. Primorje. Tekma nam obeta z bogimi oblikami naših hazenašev prvovrsten sport. — Družina Primorja je v poslednjem času jako hitro napredovala, kar je pokazala zlasti v zadnji prvenstveni tekmi proti Ateni, in bo storila sigurno vse, da izide napram reprezentanci čim častneje, če ne celo zmagovito. Reprezentanco Ljubljane bodo tvorile povečini igralke Ilirije, ki so pač danes najboljše vigrane v Ljubljani. Po vsej priliki bo sestavljena družina Ljubljane sledeče: Cimperman (ki ni momentano članica nobenega kluba), oziroma Jermol I. (II.), Šaplja Boža (A), Tratinik in Vider (II), Jermol II, Privšek, Bernik (se II), rez. Zupančič in Schriffner (A). Tekma bo zadnji težji nastop naše reprezentance pred srečanjem z Zagrebom ter nekaka revija naših moči, ki naj nam pokaže, kako naj bo definitivno sestavljena naša reprezentanca, da bo mogoča z uspehom nastopiti proti močnemu Zagrebu.

Tekma se vrši v korist našim poplavljencom, vsled česar je upati, da se občinstvo odzove in poseti tekmo v čim večjem številu.

Tekme za Gosposvetski pokal

Ljubljanski sportni klubi bodo odigrali odslej vsako leto v korist Jugoslovenske Maticе nogometni turnir za prehodni Gosposvetski pokal. Pokalna tekmovanja so organizirana tako, da more sodelovati na dan odločilnih tekem pri tej sportno-nacionalni manifestaciji čim več klubov. Tudi s strogo sportnega stališča je razporeditev odločilnih tekem tako nenavadna in pestra, da bo učinkovala izredno privlačno tudi na publiko ter ji nudila velik sportni užitek.

Na včerajšnji seji medklubskega odbora, ki ima izvesti letošnje tekme za Gosposvetski pokal, sta bili izrečani obe semifinalni tekmi in je bil določen podroben program. Jutri, v nedeljo, ob 14. igrata prvo semifinalno tekmo *Hermes in Slavija*, drugo tekmo pa ob 14.45 *Ilirija in Jadran*. Za tem sledi nagovor zastopnika Jugoslovenske Maticе, nato pa nastopita zmagovalca obeh semifinalnih tekem približno ob 15.30 k odločilni tekmi. Po možnosti se vrši ob pol 14. do 14. ure ter v presledku med semifinalom in finalom promenade koncert godbe Dravske divizije. Blagajne bodo otvorjene ob 13.15, vstopnina je z ozirom na propagandni pomen turnirja jako zmerna. Vse tekme se vrše na igrišču Ilirije.

V slučaju, da bi jutri v prvih popoldanskih urah nastopilo deževno vreme, se bodo tekme najbrže odgodile na prihodnjo nedeljo.

— *Iz sekcije Z. N. S. (Službeno.)* K tekmam za Gosposvetski pokal 7. t. m. na igrišču Ilirije se delegirajo: *Hermes* — *Slavija* g. Deržaj, *Ilirija* g. Kempelc; finale sodi g. Smole. Tiskovine za sodniška poročila dvignite pri blaginjakarki v kavarni »Evropa«. Poročila pišite s črnilom ter v dveh izvodih. — Tajnik.

— *Urugvaj južnoameriški prvak.* V finalu za južnoameriško prvenstvo je reprezentanca Urugvaja zmagala nad reprezentanco Paragvaja s 6 : 1.

— *Odkup Cervenega.* Praška Sparta je prejela od čikaške Sparte 1000 dolarjev odkupnine za slovitega krilca Cervenega, ki so ga omamili dolarji in se je dal angazirati od čikaške Sparte.

— *A. S. K. Primorje igra jutri v Karlovcu* proti nekemu tamošnjemu klubu, 14. t. m. pa v Celovcu proti Klagenfurter S. V.

— *Prekristitev kluba.* Dunajski Amaterji so spremenili svoje ime v Austria.

Spominjajte se nesrečnih poplavljenecv!

dva koraka od mesta, kjer je na toli tragični način izdihnila njegova mati... Ne spominjajte me tega, Loelre!... Zla usoda sama mi je dete zopet položila na pot...

— Recite raje naklonjena Usoda... Hvalite boga, da je Jeanne zopet v vaših rokah...

— Ah, ne govori tako, Joseph. Dovolj krvi je že prelite, umrl je moj brat, umrla mi je svakinja, ki bi mi morala biti dražja od sestre... In zdaj še njena hči!... Ne, to bi bilo preveč, tega ne bi mogel več prenesti...

— E, gospod grof, pa kdo vam pravi, da žrtvujete svojo nečakinja?... Memm, da iz mojih besed niste mogli povzeti te misli. Z vašo pomočjo pride Jeanne de Kerberve zopet do posesti svoje dedščine. In z vašo pomočjo se vrne v življenje, ki ji pripada po krvi in rodu, vrne se med svoje vrstnike, kot grofica, enaka med enakimi... Ivažežna vam bo iz vsega srca, saj bo zrla v vas svojega rešitelja, ki jo je potegnil iz nožne dosedanjega življenja... In ko bo vše to urejeno, povejte mi, kje na svetu se bo našel človek, ki si bo drnil, ki bo mogel obtožiti vas ali mene krivde na smrti njenega očeta in matere? A kadar bo deklica v posesti svojega premoženja, takrat... takrat se še vedno lahko odločite...

— Razumem, kam meriš.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Sobota, 6. novembra 1926; katoličani: Leonard; pravoslavni: 24. oktobra, Areta; muslimani: 29. rebi-ul-shira 1345; židje: 29. marševana 5687.

Jutri: Nedelja, 7. oktobra 1926; katoličani: Engelbert; pravoslavni: 25. oktobra, Mark; muslimani: 1. džumad-el-ula 1345; židje: 1. kišleva 5687.

DANASJE PRIREDITVE.

Gledališče: Drama: »Skopuh« (ob 16.). — Opera: »Grafica Marica« E. Kinematografi: Matica: »Nero«. — Dvor: »Danse macabre«. — Ideal: »Greh Rima«.

Sport: Juniorski miting Ilir. ob 18.45, miting Jadrana ob 14.45. Oba na Iliriji.

NEDELJSKE PRIREDITVE.

Gledališče: Drama: »Slaba vest«. — Opera: »Aida«.

Kinematografi: Matica: »Nero«. — Dvor: »Črni Orel«.

Sport: Tekme za gosposvetski pokal na igrišču Ilirije. Začetek ob 14.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Jošt, Celovška cesta.

Solnce zaide danes ob 16.43, vzide jutri ob 6.45 in zaide ob 16.41.

Mesec zaide danes ob 17.31, vzide jutri ob 8.24 in zaide ob 18.05.

NOGAVICE

Konferenca o fondu za brezposelne

Na poziv Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani se je vršila včeraj konferenca o vprašanju, kako bi bilo porabiti fond pri ministrstvu za socialno politiko iz prispevkov, pobiranih temeljem narabe z dne 28. decembra 1922, t. j. fond za pobiranje brezposelnosti. Posvetovanja, ki ga je vodil prov. predsednik g. Jean Schreyer, so se udeležili kot odposlanci velikega župana za ljubljansko oblast g. dr. Suhač, kot zastopnik velikega župana za mariborsko oblast g. dr. Majcen, v imenu občine ljubljanske vladni komisar g. A. Mencinger in dr. R. Fuks, župan mariborski g. dr. Leskovač, kot zastopnik Delavske zbornice njen tajnik g. F. Uratnik, ravnatelj g. dr. Bohinjc kot predstavnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, g. dr. Golia kot predstavnik Zveze industričev ter zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin in zbornična tajnika g. dr. Windischer in g. dr. Pless.

Po uvodnih poročilih g. dr. Frana Windischerja in g. Filipa Uratnika o stanju tega vprašanja in dosedanjih prizadevanjih na tem polju se je razvila živahna razprava, v katero so posegli zlasti g. dr. Leskovač, Filip Uratnik, dr. Windischer, dr. Suhač, dr. Majcen, vladni svetnik A. Mencinger, dr. Fuks, Iv. Ogrin in dr. Golia, in je obvladala soglasnost v mnenju, da je umestno držati se pri tem vprašanju glede uporabe fonda teritorialnega načela. Zeleti je, da se čimprej aktivira predmetni fond, katerega bi bilo tako glede za nabrane svote, kakor glede prihodnjih nabirkov porabljati dvoedno in sicer na eni strani za podpiranje brezposelnih neposredno, na drugi strani pa na ta način, da bi se pospeševalo s tem denarnim gradivem malih in delavskih stanovanj, samske domove, zavetišča itd.

— Da, vidite, in zato je bilo treba ugrabiti tisto kmetiško dekle! Dolgo sem stikal za njo in pozvedoval po vsej deželi. Vedel sem, da ima na desni rami znamenje, ki ga tudi vi dobro poznate. To znamenje je prinesla z rojstvom na svet. In ko sem se uveril, da ima Hugeta tako znamenje na roki, tedaj ni bilo nikakega dvoma več...

— Kam pravzaprav meriš s svojimi besedami? Ne razumem te.

— Poslušajte! Če je bil zaboječ ukraden, ga ni mogel vzeti nihče drugi kakor prebivalci »Zaklete hiše«, to je Noisy ali Morlon ali pa oni tretji, Durov. A ker so vsi trije združeni proti nam, je itak vseeno, kdo ga je našel; glavno je, da sem uverjen, da je ta trumetek v njihovih rokah. Ali po pravici je zaboječ last mlade grofici Jeanne Kerberve in pravica zahteva, da se ji vrne... Mi pa se zaboječ nismo mogli polastiti, zato pa smo ugrabili njegovo zakonito lastnico. In ta posel sem opravil jaz, z vašim dovoljenjem, gospod grof.

— Vem, da si človek spreten in prebrisan in poln vseh zvijač, vem in ti priznavam. A še enkrat je vprašam: kam meriš s temi besedami?

— Dajte, da dokončam svoj posel, gospodar. Mar nisem vedno ravnal v vašo dobrobit?

— Teja ne tajim.

Maurice Boue:

49

Skrivnost „Črne žene“

Roman.

Mar res nimaš srca?

— Jaz sem bil le orodje v rokah drugega, odgovori hladno lakaj.

— Ne, nisi bil zgolj orodje! vzkipi grof. In če zgrabilo mene, bodo obnem zgrabili tudi tebe! Tak zdaj menda uvidiš, da sem že sit tega večnega kaljanja in neprestanega strahu, ki mi visi nad glavo! Damoklejevemu meču nad glavo?... Kaj bodo poredki ljudje, ko bodo zvedeli, da je grof Kerberve morilec?

— Ne bojte se, grof, nihče ne bo tega zvedel. Kdo bi pač zdal, ko je po grofici smrti poteklo toliko let, kdo bi pač mogel slutiti, da ste vi njen morilec? Če je zločin od danes ostal nepojasnjen, bo ostal i v bodoče.

— Kdo ve?...

— Verujte mi, nihče ga ne bo odkril. Bila sva le dva: usodna tajnost bo z nama vred izginila s sveta. Nihče naju ni videl, ko sva stopila v hišo, nihče naju ni videl, ko sva jo ostavila. Hiša leži na samotni. Kdo bi pač slišal krike umirajoče grofice? Verujte mi, živ krst na svetu nima povoda, da bi sumil mene ali vas.

— Toda časih govore tudi mrtveci!

Kdo ti more trditi, da ni grofica, med tem ko sva kopala jama na vrtu, zapisa na listič papirja imen svojih morilcev?... Saj se še spominjaš: izdihnila je šele, ko sva se vrnila v hišo... Imela je torej dovolj časa, ko sva se midva mudila na vrtu, meneč, da je že davno mrtva... V tistem blaženem strahu, ko sva mislila le na to, kako skriti mrtvo truplo, sva pozabila, da je treba ukretni varnostne mere... In ta usodna pozabljivost se utegne danes nad nama maščevati.

— Ne razumem vas, gospod grof... Kako morete misliti, da je mogla imeti umirajoča ženska še toliko moči in prisotnosti duha, da bi zaupala kočniku papirja skrivnost umora?

— Slutnja me mori. Še dobro mi je v spominu, da sva povsodi, kamorkoli sva stopila, našla krvave sledove. Nesrečnica se je s svojimi poslednjimi močmi vlekla iz sobe v sobo... Menišli, da ni imela pri tem dovolj prilike, da skrije na varno svojo obtožbo? Slutnja me navdaja, da je to storila... Zakaj nekaj mi pravi, da sta Noisy in Morlon našla v »zakleti hiši« neki papir, in z njegovo pomočjo se jima je posrečilo odkriti zaboječ, v katerem se je nahajal del premoženja rodbine Kerberve, rojstni list moje nečaknije Jeanne, hčerke Gerarda Kerberveja, in najbrž še več drugih listin, ki me utegnejo pokopati... mene in tebe...

— Pravite, da sta papir in zaboječ našla Noisy in Morlon, ali če sta onadva odkrila njih skrivališče, bi bil moral najti tudi Jobic in njegovi ljudje... Se mnogo laglje, se mi zdi.

— Ne, jaz nisem tega mnenja! Zakaj vzlic temeljitemu raziskovanju se jim niti ni posrečilo najti ključa in raznih predmetov, ki si jih skril v steni.

— To še ni nikak dokaz... Kajti ključ in tiste predmete, o katerih ste mi pravkar dejali, da bi naju utegnili izdati... vse to sem skril na tako varno mesto, da jih pač nihče na svetu ne bi mogel najti. Zato se tudi prav nič ne čudim, da jim Jobic ni prišel na sled.

— Toda kdo ti pravi, da grofica ni imela kakega skrivnega predala?...

— Ne, trdno sem uverjen, da ta vaša domneva ne drži. Kajti sveto sem prepričan, da ni po zločinu ostalo za nama nič, kar bi naju moglo kompromitirati. In če bi kaj bilo, če bi bila grofica kaj skrila, bi bil jaz gotovo našel, verjemite mi!... Kakor sem našel doslej še vse, kar sem iskal... Kakor sem našel Jeanno Kerberve, čeprav bi je ne bil niti vi prepoznali v tej kmetiški deklini, ki so jo klicali na ime Hugete...

— Ne govori mi o tem, Loelre. Tvoje besede me spominjajo na nedoumljiva pota Usode, ki je rešila otroka... Otroka, ki sva ga iztrgala Joelu in ga potem ostavila sredi polja, da sva ga po preteku dvajset let našla v Morgatu.

Država in stanovanjski problem

Enostranski stanovanjski zakon. — Potreba sporazuma in sodelovanja hišnih lastnikov in najemnikov. — Kratkovidnost in nesposobnost vladne politike. — Država mora in more podpirati gradbeno akcijo.

O stanovanjskem vprašanju se je pri nas popisalo že mnogo papirja, a vendar postaja od dne do dne aktualnejše. To je pač v prvi vrsti pripisovati dejstvu, da se je pri nas doslej stanovanjsko vprašanje reševalo največ teoretično in le posamezniki so se trudili, da bi prišlo čimprej tudi do praktičnega reševanja stanovanjske krize. Danes, po 6 letih se vedno jasneje kaže, da so imeli prav oni, ki so že takrat napovedovali, da se stanovanjsko vprašanje ne bo dalo rešiti izključno le s stanovanjsko zaščito, ki jo predstavljajo naši »stanovanjski zakoni«. Ti zakoni imajo to temeljno napako, da nikjer ne vsebujejo nikakršnih določil o zidanju novih stanovanj. Danes pa, ko smo takorekoč na zatonu stanovanjske zaščite, vedno bolj prevladuje uvidevanje, da so grešili vsi, oni, ki so se doslej borili izključno le za to zaščito in tako nekako živeli na račun drugih, i oni, ki so se dosledno borili proti stanovanjski zaščiti, ne da bi nudili za to kot profitežu nova stanovanja.

Sedanji stanovanjski zakon je najbrž zadnji in stanovanjske zaščite v dosedanjem smislu je konec. Napočila bo nova doba v razmerju med posestnikom in najemnikom. Bilo bi pogrešno, ako bi se hoteli hišni posestniki po ukinitvi zaščite masševati nad najemniki in sedaj izsiliti od njih toliko višje najemnine, da bi bila krita formalna škoda, ki so jo utrpeli posestniki vsled dosedanjih omejitev. Kajti stanovanjske zaščite niso nalagali najemniki kot taki, ampak nastale razmere, ki tudi še danes ne govorijo za to, da se zaščita ukine. Tu bo predvsem potrebno najti nekaj skupen forum hišnih lastnikov in lastnikov, kajti mnogo je stanovanjskih problemov, v katerih se nazirajo obeh strank popolnoma krijejo in v vseh takih vprašanjih bi bil v interesu obeh strank in stvari same potreben skupen nastop. Naj omenimo tu le vprašanje kreditov za zgradbene zadruge, vprašanje zgradbe uradnih poslopij itd., zadeve, v katerih se stališči obeh strank popolnoma strinjajo. Brez dvoma bo složen nastop tudi sicer lahko preprečil mnogo krivic, sporov razprtij in tožb, zlasti v vprašanju najemnine. — Ekstremizem na eni kakor na drugi strani bo obema strankama le škodoval. Dobro volje gotovo niti na eni niti na drugi strani ne manjka, treba bo storiti le prve korake in uspeh ne bo izostal. Sporazum med hišnimi posestniki in stan. najemniki pa je danes potreben bolj kot kdaj prej.

Država naj zida! Ta klic odmeva že leta in leta po vseh protestnih shodih stanovanjskih najemnikov, hišnih posestnikov in državnih uradnikov, ki morajo od vseh strani poslušati očitke, da životarijo na račun ostalih državljanov, ki so v stanovanjskih zadevah degradirani na II. stopnjo državljanov. Hišni posestniki še pri tem naglašajo, da naj da država, ako že neče zidati, državnim uradnikom vsaj tako stanarino, da bodo lahko svoja stanovanja primerno plačali. Prav imajo končno eni kot drugi. Prenehanje stanovanjske zaščite, ki daje povsod prednost državnim uradnikom, bo sicer državljan v stanovanjskem vprašanju zopet izenačilo, prizadeti pa bodo najhujše državni uradniki, ki s svojimi bornimi stanovanjskimi dokladi niso bili zmožni visoke stanarine, ki jo bodo od njih zahtevali hišni posestniki. Država bo torej morala nekaj

storiti: ali povzra stanoarino in s tem stalno obremeniti državni proračun, ali pa zida za uradništvo stanovanja in s tem enkrat za vselej investira večjo vsoto, ki pa se ji bo s časoma povrnila.

Neštevilni državni uradi so nameščeni v privatnih poslopijih, ki so prej služila za stanovanja. Koliko stanovanjskih hiš je država pokupila samo v Sloveniji z namenom, da jih spremeni v uradne prostore in pomoče stranke na cesti, oziroma izrine toliko drugih najemnikov iz njihovih stanovanj. Zato je pač prva in glavna zahteva, da država, ako že res nima smisla za rešitev stanovanjske krize v ožjem smislu, vsaj s tem pripomore k omiljenju pomanjkanja stanovanj, da zgradi za svoje urade potrebna uradna poslopja in tako razbremeni privatno last, ki se bo lahko zopet dovedla k svojemu prvotnemu namenu — za stanovanja.

Država nima sredstev — je običajni izgovor, s katerim se naše vlade branijo bremen za reševanje stanovanjske krize. Da je ta izgovor prazen, ni treba dokazovati. Druge države nam nudijo za to dovolj primerov. Tudi drugod so vladale teške gospodarske krize in nobena država — razen morda Amerike — nima danes tako obilnih dohodkov, da bi lahko rekla, da ne ve kam z denarjem Avstrija in Češkoslovaška sta v času najhujših gospodarskih in finančnih kriz žrtvovali težke milijone, da sta zgradbo stanovanjskih hiš omilili največjo bedo. V Angliji so pozivali na tisoče novih hiš, v Nemčiji, Franciji, celo v Španiji, povsod je država gradila ali vsaj pomagala graditi nova stanovanja. Naši državniki pa doslej niso zganili niti z mezinice. Če so se za razne druge, morda čisto manj potrebne izdatke našli dohodki, bi pri malo dobre in resne volje ne bilo težko, tudi v te svrhe najti primerno kritje. To bi bilo tem lažje, ker se na pr. od hišne najemnine in hišnih donosov pobirajo neštete davčnine. Če bi se le del teh davčin stekal v poseben fond za zgradbo stanovanj, bi danes ne bilo več treba govoriti o stanovanjski bedi. Toda to se še da popraviti. Novi proračun je še le v delu. Složen pritisk hišnih posestnikov, stanovanjskih najemnikov in vseh ostalih faktorjev, ki prihajajo v poštev, lahko doseže tudi ta fundež. Država končno mora nekaj storiti, ako neče s svojo brezbriznostjo naravnost izzvati težkih očitajih gospodarskih bojev Najmanj, kar mora in kar tudi mora vlada storiti, je to, da določi za gradbeno akcijo vsaj oni povisek najmarine, ki ga bo dobila radi s 1. novembrom povisati najemnin ljudem občine bi naj te poviseke odzale s svojim gradbenim fondom, ki bi jih s tem znatno ojačile. Ne da bi ob enem poslabšale svoje finance, ker bodo povisiki najmarine nov dohodek, s katerim doslej niso računale.

Savez društev stanovanjskih najemnikov je izdal te dni v lastni nakladi lično brošuro pod naslovom »Stambeno pitanje kao svjetski socijalni i državni problem«, v katerem nazorno prikazuje stanovanjski položaj v vseh evropskih državah in način, kako se je stanovanjsko vprašanje reševalo pri nas in drugod. Knjižica stane samo 4 Din in jo lahko dobimo brezplačno vsem, ki se zanimajo za stanovanjsko vprašanje, o katerem bi moral biti danes pač že vsakdo poučen.

Prosveta

Preustroj naših gledališč

Finančni odbor je na svoji večerajšnji seji obširno razpravjal o naših narodnih gledališčih, ki kljub temu, da prispeva država za vzdrževanje ogromno vsoto (letno 30 milijonov Din), ne uspevajo in se stalno bore z velikimi finančnimi težavami. Povod za razpravo je dela zahteva beogradskega gledališča, ki zahteva še naknadne podpore v znesku 400.000 Din, dast je že preleto 7 milijonov Din redne podpore. V razpravi, ki je sledila, se je naglašalo, da so izdatki za gledališča vspricho vladajoče krize in potrebe skrajnega štedenja preveliki. Po mnenju gledaliških krogov so najdražje opere, ki jih imamo v državi osem. Od vseh 30 milijonov gre za materielne izdatke 6 do 7 milijonov, vse ostalo pa za osebe. Pri operah je najdražja godba. Zato se zlasti s strani beogradskega gledališča forstra predlog, da bi se opere razen v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani sploh ukinile. Zabrnilo pa naj bi se tudi izvajanje operet, ki niso nič manj drage, a odvzemajo publiko resnim predstavam.

Člani finančnega odbora so soglašali v tem, da je potreben temeljit preustroj vseh narodnih gledališč. Večina odbora zastopa stališče, da bi se gledališča sploh črtala kot državne ustanove in bi se naj izročila privatni podjetnosti in inicijativi. Država naj bi le dovoljevala primerne subvencije. Na ta način bi se lažje in ceneje gospodarilo. Grajalno se je dejstvo, da zaposlujejo naša gledališča, zlasti pa v Beogradu, preveč inozemskih moči, ki prejemaajo čisto naravnost horrendne plače. Finančni odbor je sprejel vse v tem smislu storjene predloge. V kratkem bo sklicana anketa gledaliških upravnikov, na kateri se bo podrobneje pretresalo to vprašanje.

Slične pokrete je že več let opazovati tudi v vseh drugih državah Velika gledališča, kot n. pr. Gradec, Dunaj itd., so bila zadnja leta prisiljena, opustiti dragocene operne in operetne predstave in se omejiti na gojenje gledališke umetnosti v okrilju drame. Tem večja postala ta potreba

pri nas, kjer so se doslej vršili razni dragoceni poskusi, ki pa se po večini niso obrnili. Vsekakor pa je boljše, če imamo tri opere, a te res dobre, kot pa osem slabih, polovičarskih. Brez dvoma pa se bo mnogo bolj poglobila prava gledališka umetnost. Kakor se zatiruje v poučenih krogih, se bo preustroj gledališč izvršil obenem z uveljavljenjem prihodnjega proračuna. Letošnja sezona bo bržkone ostala še nespremenjena.

Gledališki pregled

V Parizu so postavili spomenik komponistu Jules Massenetu v parku Luxembourg.

Prince Viljem, sin švedskega kralja, je spisal dramo »Na krovu«, kateri obetajo lep uspeh.

Društvo italijanskih pisateljev je sprožilo veliko akcijo za d'Annunziovega prisojstva. Gledališka družba, v kateri sta prva ka Ruggeri in Maria Melato, bo v dobi od 1. sept. 1927 do 21. aprila 1928 vpriporila vsa pesniška reprezentativna dela. Računava v celem na 200 predstav. V poštev pridejo dela: »La figlia di Jorio«, »La nave«, »Francesca di Rimini«, »La Gioconda« in »La città morta«. Turneja se bo začela v Gordone in se zaključila v gledališču »Argentina«.

V Weimarju so igrali z velikim uspehom Weindorffovo dramo »Bismarck«, ki je radi cenzure čakala 10 let na premiero. Dunajske novitete so: v drž. gledališču »Volpone«, ki jo je spisal Ben Jonson in predelal St. Zweig, v »Akademietheater« pa »Madelon« (Jean Saumen), »Principe« (H. Bahr) in Fr. Molnarjevo »Igra v gradu«.

Velika gledališka senziacija bo baje »Drama prestolonaslednika Rudolfa«, ki jo bo vpriporil Reinhard v Josefstadtškem gledališču.

Jaroslav Kvapil, znameniti češki režiser, namerava gostovati v Jugoslaviji z Langerjevo »Periferijo« in eno Vojnovičevo dramo.

Cankarjevo »Pohujšanje« je izšlo v češčini. Prevel ga je J. Hudec.

Beograd igra »Sv. Ivano«, »Carmen«, »Gentlemen« (Galsworthy), »Demon« (Rubinstein), »Beneška trgovca«, Nušičev »Pot okoli sveta« in Reyovo veseligr »Lep dogodek«.

Zagrebaške koncertne zanimivosti so: 3. nov. koncert znane dunajske komorne pevke Berte Kurine, 5. nov. pa pod naslovom »Sto let naše pesnice« izvajanje »Hrv. muzičkega instituta« del najstarejših hrvatskih mojstrov: Ferd. Livadića, Vatroslava Lisinskoga in Ivana Zajca. Zlatko Baloković priredi dne 8. nov. v dobrodelne namene cekveni koncert na katerem sodelujeta tudi profesorja Huml in Dugan. A. Trostov koncert bo v Zagrebu dne 9. t. m.

Ce pripomnimo še, da pride v Zagreb indijski pesnik R. Tagore in eden najslavnejših svetovnih tenorjev Poljak Jan Kiepura, ki ga hočejo Zagrebčani slišati ne glede na velike gmojne žrtve, smo dovolj »svetili pestrost letošnjega sezone« za letka.

Zagrebaški repertoar za ta teden je bil: »Boris Godunov« (Zaljevski k. g.), Geraldjeva »Ljubez« v Raičevi režiji, proslava 50letnice prve vpriporitve »Zrinjskega«, ki je doživel dosedaj na zagrebškem odru 172 predstav, »Manon Lescaut«, slavnostna predstava za odkritje Strossmayerjevega spomenika, kmetska predstava »Dubravke« in Seno »Zlatarjevo zlatce«. Tuškanec ima na repertoarju opereto »Terezino«, ki jo bomo te dni poslušali tudi v Ljubljani.

V Osijeku so imeli sinfončni koncert »Osijeke Filharmonije«. Med drugim igralo tudi Petrovičev »Zemljok«.

Spili je otvoril operetno sezono z Ascherjevo opereto »Ljubim te« dne 31. oktobra. — Velik uspeh je imel M. Predičev »Polkovnik Jelič« v režiji Rada Pregarca. Mariborske novosti bodo: »Miss Hobbs«, »Večni mladenec« (A. Engels), v katerem slavi Anton Danilo svojo 50-letnico, Molnarjeva »Bajka o volku in vildgansova« »Ljubez«. Zadnji dve deli režira O. Šest, v »Ljubez« pa igrala glavni vlogi O. Šest in ga. Wintrova.

Prihodnje gostovanje ljubljanske drame v Celju bo v terek in sicer Anzenbergerjeva »Slaba vest«. Za bodočo gostovanja pričejo v poštev igre »Yoy« in »Lilium«.

Ljubljanska dramska novitela bo Courtelinova komedija »Boubouroche« v režiji M. Puglja.

Iz gledališke pisarne. Drugo gostovanje Sigmunda Zaljevkega bo v ljubljanski operi v nedeljo, dne 7. t. m. ob pol osmi zvečer. Na ta izredni umetniški dogodek opozarjamo vse, kajti nudi se redkokdaj prilika, slišati peva svetovnega slovesa. G. Zaljevski nastopi to pot v Aidi v vlogi Amonasra. — Prva nedeljska popoldanska predstava bo v ljubljanski drami jutri ob treh popoldne. Vpizori se ljudska igra »Slaba vest«, ki je pri premieri prav dobro uspela in publiko zelo zadovoljila. — Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vladno prosi p. n. abonente, da vplačajo III. obrok abonmaja do 10. t. m.

Klavirski koncert Antona Trosta. Skoro v vsakem pianističnem koncertu srečamo Chopina in Liszta, ta dva največja odlična predstavnika klavirskih skladb. Chopin, čeprav izključno klavirski komponist, je vendar napisal nekatere pesmi, ki se odlikujejo po izredno lepih epievih. Krasto teh muzikalnih drobcev je spoznal Liszt pri jih mojstrsko priredil za glasovir sam, tako da so nastale iz pesmi klavirske skladbe, pri katerih prav nič ne pogršamo teksta. Trost bo izvajal tri take pesmice in sicer Moja mladost, to je enostavna pesem v tričetrtinskem taktu, iz katere je napravil Liszt prekrasen Nokturno. Devojkino željo je obogatil z raznimi variacijami; Hulanka pa je napitnica, razposajena pivska pesem popolnoma v ritmu mazurke. Koncertni spored pa sklene Trost z bogato Lisztovo IX. rapsodijo, ki je poznana pod imenom Budimpeštanski karneval. V njej je črpal Liszt ogromne zaklade iz ogrske nacionalne glasbe ter porabil te zaklade narodnega bogastva za svoje razkošne rapsodije. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Ciklus umetniško-zgodovinskih predavanj priredi tudi v letošnji sezoni Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani. Dosedanja trije ciklji so bili posvečeni pregledu umetnosti ter zgodovini slovenskih umetnosti, letošnji pa bo obravnaval zgodovino pameznih strok umetne obrti. Predavali bodo gg. Viktor Steska, Josip Dostal, dr. Stanko Vurnik, dr. Izidor Cankar, dr. France Mesesnel in dr. France Stela. Ciklus bo obsegal 9 predavanj, katere bodo pojasnjevale skiptične slike. Vršila se bodo ob četrtih od 18.—19. v zbornični dvorani univerze. Vstopnina za ves ciklus znaša 50 Din za žlane in 70 Din za nečlane; vstopnice se dbe v Tiskovni zadrugi, Prešernova ulica, in zvečer pred predavanji pri blagajni. Vstopnina za posamezna predavanja znaša za žlane 5 Din, za nečlane 10 Din; dobiva se le pri večerni blagajni. Dijaške vstopnice za galerije veljajo 3 Din. Prvo predavanje se vrši v četrtek, 11. t. m. Predava mgr. Viktor Steska o zgodovini cerkvene opreme.

Sokol

Sokoli in treznost

Predlogi, ki so bili sprejeti na glavni skupščini JSS v Djakovem in ki so stopili v veljavo 1. oktobra t. l., so sledeči:

1. Sokolski deci je obvezno in stalno zabranjeno uživanje alkoholnih pijač in pušenja.

2. Sokolskemu naraščaju (od 14. do 18. leta), ki prihaja od dece in je kot tak že abstinencen, in onemu naraščaju, ki stopa sedaj v sokolske vrste, je obvezno in stalno zabranjeno uživanje alkoholnih pijač in pušenja.

3. Za oni naraščaj, ki ni prišel od dece ali ki je stopil v sokolske vrste pred dnem, ko so stopile abstinence odredbe v veljavo, veljajo vsi dosedanja zaključki.

4. Sokolskim društvom se nalaga, da morajo uvesti za deco in naraščaj sledeče pogoje: Pešizlete, potovanja, lahkoatletske vežbe, plavanje, letovanja, taborenje, planinstvo, smučanje, vežbanje na svežem zraku pod vedrim nebom.

5. Društva ne smejo sprejemati v svoje vrste ljudi, ki niso moralno neoporočni.

6. Društvo mora kaznovati vsakega člana, ki je počel v pijanem stanju kako nedostojno delo, ne glede na to, če je imel tedaj sokolski znak ali krog.

7. Če društvo ne izvrši v tem pogledu svoje dolžnosti, mora župa zahtevati od društva, da kaznuje člana, ki se je pregrešil.

8. Sokolske prireditve, ki so spojene s telovadnimi akademijami ali javnimi telovadbami, ne smejo trajati čez polnoč.

9. Sokolska deca in naraščaj smejo biti na takih prireditvah samo do 9. ure zvečer in to samo v spremstvu svojih staršev ali vzgojiteljev.

10. Med javno telovadbo se ne sme točiti alkoholnih pijač.

11. Društva morajo v točilnicah preskrbeti potrebne napise, da se posetilci pouče z novimi odredbami.

12. Vsako društvo mora vsako leto vsaj parkrat prirediti protialkoholno in protinikotinsko javno predavanje.

13. Župe in društva morajo imenovati v svrhu protialkoholne in protinikotinske propagande referenta za abstinenco, ki je član zdravniškega odbora in njegov zastopnik v prednaskem zboru.

14. V vse načrte prednaskih tečajev in šol naj se uvrsti predmet o abstinenci, protialkoholnem in protinikotinskem pokretu. Sokolstvu je cilj, da vzgoji svoji domovini moše in žene čistega značaja, krepke volje in globoke moralne vrednosti. Zato mora biti Sokol zdrav! Ker pa alkohol ubija v človeku vse vrline, je alkoholizem ideja protiv Sokolstvu. Nikakor se ne more dovoliti in trpeti dalje, da bi Sokoli sami uničevali plodove telovadbe in počenjal pred javnostjo v nedostojnem stanju napake, ki potem padajo na rovaš sokolskega znaka. Sokolstvo ne bo več trpelo tega tudi radi svojega častnega imena.

Ne samo društveni odbor, marveč vsak Sokol-podrednec je moralno odgovoren za izvrševanje teh odredb!

»Ljubljanski Sokol« (Narodni dom) priredi prihodnjo soboto 13. t. m. v svoji odborovi sobi »Strossmayerjev večer«, da se tako ob odkritju njegovega spomenika v Zagrebu oddolži spominu tega velikega Jugoslovana. »Ljubljanski Sokol« je bil v svojih prvih početkih z biskupom J. J. Strossmayerjem v prijateljskih stikih in iz tistih časov še hrani kot dragoceno svetinjo dvojce

njegovih pisem. — V četrtek 11. t. m. na predava br. dr. V. Murnik, načelnik JSS o »Sokolski ideji«. Na oba večera opozarjamo brate in sestre ter naraščaj. Zravo! — Prosvetni osek. 1009-n

Prednaski zbor Ljubljanskega Sokola (Narodni dom) javlja, da je z mesecem novembrom pričela redna telovadba starejših bratov, ki se vrši vsako sredo od 13.—19. ure. — Načelnik. 1007-n

Češkoslovaški parlamentarci in Sokol. Med češkoslovaškimi parlamentarci, ki so nedavno obiskali Jugoslavijo, jih je bilo 50, ki so aktivni sokolski delavci. — Bilo je čudno, ko se je ob tej priliki dogladno, da je med našimi parlamentarci zelo malo aktivnih Sokolov in da jih je večina, ki niti ne poznajo sokolskih dolžnosti. Naj se nauče naši parlamentarci od bratov Čehoslovakov, da je bil ta obisk samo nastavek sokolskega dela pod geslom ljubezni, bratstva in svobode!

Nova sokolska društva so bila ustanovljena v zadnjih dneh v Guči (župa Uzice) in v Ujanihu (župa Osijek).

Jugoslovanski sokolski koledar je v tisku in izide gotovo do 1. decembra. Narodni koledar pri JSS!

»Sokolska Misao«, list, ki ga izdaja sokolsko društvo v Somboru, prinaša v 17. številki sledečo vsebino: Svetislav Sekulić-Ceca: Zastava naša! — Proglas predsedništva Saveza »Slavensko Sokolstvo«. — Sokol i treznost. — Švicari o Sokolu. — O Ukrajincima i njihovoj zemlji. — Iz sokolske župe »Strossmayer« v Osijeku. — Memoar dr. Nike Maksimovića: Gružani. — Beleške. — Sokolski časopisi.

Vestnik gorenske sokolske župe ima v 7. številki tole vsebino: Dr. St. de Gleria: Higijena v telovadnicah. — Dr. Lj. Kušcer: Vadbeni načrti. — Župni zlet. — Zimski sport. — Poziv na stareše brate. — Tekme 1927. — Vesti iz društev. — Iz župe.

Čajanka s plesom

se prične danes v nedeljo že ob starih popoldne. Družbene igre. Moderni plesi. Za obilen poset se priporoča „ODEON“ — Poljanska cesta

Vsebina »Sokolskega Vestnika« župe Maribor z dne 15. oktobra: Dr. I. Vidice: Mariborska sokolska župa na praškem zletu. — Lj. Kranjc: Praga. — J. Hvalenc: Sokolske slavnosti v Splitu. — Iz starešinstva M. S. Z. — Iz župnega T. O. — Iz jugoslovenskega Sokolstva. — Iz slovenskega Sokolstva. — Razno. — List ima prosvetno prilogo.

Naš kralj je odlikoval starostjo poljskega Sokola. Nj. Vel. kralj Aleksander je odlikoval starostjo Saveza poljskih Sokolov brata Adama Zamoyskega z redom s. v. Save I. stopnje z leno. Brat Zamoyski izhaja iz stare, slavne polj. rodbine in uživa v celem svetu velik ugled, kar dokazuje tudi to, da je dobil nedavno ob priliki poroke svojega sina Nikole čestitke od španskega, angleškega, belgijskega in rumunskega kralja ter od prezidentov Masaryka, Poincaréa, in maršala Focha. — Tudi naše Sokolstvo čestita bratu Zamoyskemu na visokem odlikovanju.

Krojača in brivca išče sokolsko društvo v Biogradu in Dalmaciji. Brezplačen lokal zagotovljen. Ekzistenca dobra. Pogoji: biti morata Sokola neoporečne preteklosti, muzikalna in sposobna vodje glasbe in petje. Obeima je zagotovljena stalna služba. Bratje, prijavitelje se direktno sokolskemu društvu Biograd na moru, Dalmacija.

Popolnoma novo!

Monumentalni film iz dobe, ko je stal Rim na višku bogastva, slave in razkošja, obenem pa na robu propada. V glavni vlogi tiran, umetnik, komedijant in rimski cesar

NERO

Velicaste in grozne slike iz Neronevega kraljestva: Razposajenost in ponočne prireditve na kraljevem dvoru, plesi, zabave, igre, dirke na četverprezernih vozovih v amfiteatru, »dajte nam kruha in igre«, levi v areni, srdita borba kristijanov, vulkan bluje ogenj, Rim v plamenih, zmaga Križa, lepa Marcija vzbudi vročo ljubezen v rimskem plemiču.

Monumentalno! Razkošno! Kolosalno! Napeto! Predstave se vrše točno ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Predprodaja vstopnic od ½ 11. do ½ 1.

ELITNI KINO MATICA

najuglednejše kino v Ljubljani Tel. 124.

Danes-soboto

kolosalna husarska veseliga

TRETJA ESKADRONA

Veselo vojaško življenje v mali garniziji. — Katastrofalen alarm pri tretji eskadroni. — Bomba pade. — Elitni huzarski ples. — Dunaj se smeje. — V tem filmu je zelo posrečen nastop cesarja Franca Jožefa. — V glavnih vlogah Claire Rommer, Camila Spira, Ressel Orla, Paul Heidemann, Ernst Verebes, Paul Morgan, Kurt Vespermann, Siegfried Arno, Fritz Spira. Cene nevišane. — Predstave v delavnikih ob 4., 6., 8. in 9. uri, v nedeljo dopoldne ob 11. dopoldne ter ob 5., 6., 8. in 9. uri.

KINO IDEAL

Dnevne vesti.

Ljubljana, 7. 6. novembra 1926

— **Premestanje učiteljskega.** Prosvetni oddelek velikega župana ljubljanske oblasti objavlja pod P. br. 7547/3 z dne 3. novembra t. l.: Gospod pomočnik ministra prosvete odreja z odlokom z dne 25. oktobra 1926, O. N. br. 27.054, da se odsej ustavi v vsa premeštanja učiteljskega; zato se v bodoče zadevne prošnje ne bodo mogle več upoštevati. Vse izpraznjene učne službe v oblasti bodo razpisane. Uvaževale se bodo le prošnje za razpisane službe.

— **Premalo vžigalic porabimo!** Uprava državnih monopolov se pritožuje, da so dohodki iz monopolne takse na vžigalice vedno manjši, ker se porabi vedno manj vžigalic. Ljudstvo je začelo v zadnjem času pridno posegati po vžigalnicah, ki so v primeri z vžigalicami mnogo cenejši in mnogo bolj priročni. Zato namerava uprava državnih monopolov, kakor vedo poročati beografski listi, intervenirati pri finančnem ministru ter zahtevati, da uvede posebno monopolno takso še na vžigalnice. Bilo bi redovno uspešnejše, ako bi uprava monopolov predlagala znižanje monopolne takse, na vžigalice, ki znaša skoraj polovico prodajne cene, pa bi ne bilo nobenega dvoma, da bi se konzum zopet znatno dvignil in s tem tudi zvišali dohodki monopolne uprave. Seveda bi morala zahtevati od naših tvornic za vžigalice, da zboljšajo kvaliteto, in zlasti še, da prodajajo vžigalice v bolj prikladnih in estetičnih skatljah.

— **Uvedba davka na inozemske trgovske potnike.** Trgovci se zelo pritožujejo radi konkurence od strani raznih inozemskih trgovskih potnikov, ki prodajajo svoje blago ne le pri trgovcih, ampak tudi direktno pri strankah. Radi teh vedno bolj se množijo pritožb namerava sedaj ministru za trgovino postaviti finančnemu ministru predlog, da se uvede poseben, precej visok in običuten davek na vse inozemske potnike, ne glede na to, ali prihajajo iz inozemstva ali pa kot domačini agentirajo za inozemske trgovce. Trgovski svet bo sicer ta ukrep pozdravil, vendar pa ni mnogo upanja, da bo s tem preprečena vsaka konkurenca.

— **Kaznjenci naj se uporabijo za zgradbo stanovanj!** Včeraj je posetila ministra pravde posebna deputacija stavbne zgradbe državnih namestencev v Beogradu in mu stavila predlog, naj bi se v bodoče kaznjenci v vseh večjih kaznišnicah uporabijo pri zgradbi uradniških stanovanj. Država bi na ta način lahko z malimi stroški zgradila vsaj v večjih mestih več stanovanjskih hiš, bodisi za uradne prostore ali pa za stanovanja uradnikov. V kolikor kaznjenci niso rokodelci, lahko opravljajo težakša dela. Minister je obljubil, da bo predlog upošteval ter izdal kaznišnicam tozadevna navodila.

— **Proslava 40 letnice kmetijske šole na Grmju** se vsled splošno izražene želje preloži na nedeljo, dne 21. t. m. Spored proslave bo: ob 8. zjutraj šolska masa, ob 9.10 sprejem gostov na novomeškem kolodvoru, ob 9.30 položitev venca na grob prvega ravnatelja šole g. R. Dolenc na novomeškem pokopališču, ob 10. slavnostni govor na zavodu, ob 11. 13. ogled zavoda in njegovega gospodarstva, ob 13. skupni obed na zavodu. Ravnateljstvo.

— **Orjuna in odkritje Strossmayerjevega spomenika** v Zagrebu. Obveščamo članstvo, da se Orjuna odkritja spomenika ne udeležijo, ker ima prireditelj v Zagrebu popolnoma separatistično obsežanje in jo radi tega bojkotira vse jugoslovensko orijentirano občinstvo. — **Uredništvo Orjuna.**

— **Anketa o gospodarski krizi.** Predsednik zagrebške trgovske zbornice Vladimir Arko je poslal vsem članom poziv, naj začno zbirati podatke o gospodarski krizi, da bi se mogel na temelju teh podatkov izdelati večji elaborat o tem prečem vprašanju.

— **Poljedelska in industrijska razstava v Somboru.** Bačko ekonomsko združenje priredi o veliki noči veliko razstavo poljedelskih pridelkov in industrijskih izdelkov iz vse bačke oblasti. Priprave za razstavo so se že pričele.

— **Smrtina kosa.** Včeraj je umrl v Borovnici posestnik in trgovec gosp. Ivan Marjan. Z njim je legel prezgodaj v grob eden tistih kremenitih slovenskih mož, ki uživajo povsod ugled in spoštovanje. Pogreb bo v nedeljo ob 4. dopoldne na domačem pokopališču v Borovnici. Bodi mu lahka zemlja! Zahvalimo naše iskreno sožalje!

— **Otvoritev zasebnega tečaja za čevljarstvo** za g. mojstre in pomočnike. Začetek tečaja 8. novembra. Vse informacije daje g. J. Steinman, vodja tečaja, Ljubljana, Poljanska cesta 13.

— **Skupščina župe skavtov v Sloveniji** se bo vršila šele v nedeljo 21. t. m. in ne 14. t. m., kakor je bilo prvotno objavljeno. Tega dne se vrši namreč skupščina Saveza v Beogradu. Skupščina v Ljubljani se vrši ob 10. dopoldne na realki. Dnevni red običajen! — **Tajnik.** 1013

— **Popravila orožja in montiranje daljnogledov** vam napravi najceneje in najvestejše puškar F. K. Kaiser, Ljubljana, Selenburgova ul. 6. 171-T

— **Pri pokvarjenem železcu,** napenjanju črevesa, zopernem okusu, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju in driski učinkuje že kozarec naravne Franz-Josef grenčice sigurno, hitro in prijetno. Slavni

zdravniki za želedec izpričujejo, da izkazuje uporaba vode Franz-Josef pravo dobroto z jedjo in pijaco prenapolnjenim prehranjevalnim organom.

— **Došli krasni otroški plaščki, oblike in najnovije bluze** Kristof-Bužar, Stari trg, Ljubljana

ITO zobna pasta najboljša iz Ljubljane

— **Lj Polkovnik Teodor Drenig** t. V četrtak je preminul v Ljubljani po večletni mučni bolezni g. Teodor Drenig, artiljerijski polkovnik v pokoju. Z njim je legel v grob eden onih bivših avstrijskih oficirjev, ki kljub temu, da so skoraj vse svoje življenje bivali v tujini, nikdar ni pozabil in zatajil svojega narodnega prepričanja. Bil je dolgoleten sotrudnik in zvest narodnik »Slovenskega Naroda« tudi takrat, ko je smatrala avstrijska soldateska naročanje slovenskega narodnega časopisa za izziv. Vsikdar, kadar se je za dopust napotil v svoje rodno mesto, v Ljubljano, je posepil tudi naše uredništvo in ob takih prilikah je čisto razkril svoje globoko narodno čustvo in prepričanje. Kot vojak se sicer ni bavil s politiko, pač pa je vedno simpatiziral z narodno in napredno stranko. Zanja leta ga je bolezen prikovala na posteljo in zato je odločil tudi svoje pero, ki ga je marsikrat spretno in ostro zastavil za našo narodno stvar. Kot družabnik je bil zelo priljubljen in so ga visoko spoštovali in cenili vsi, ki so ga poznali. Pogreb se vrši danes ob 15. Bodi vrlemu možu obrnjen časten spomin!

— **Lj Rapalo.** Povodom šeste obletnice Rapala se vrše pod okriljem »Jugoslovenske Matice« razne spominke prireditelje. Da se tako vzbudi med našim narodom zanimanje za zaslužene brate in sočustvanje z njihovo nesrečno usodo. Te prireditve se otvorijo v nedeljo popoldne z nogometnimi tekmami za Gospodarski pokal. Pričakujemo, da se naša publika v velikem številu odzove tej nacionalni športni manifestaciji, kolje čisti dohodek je namenjen v narodnoobrambene svrhe.

— **Lj Promenadni koncert** muzike Dravske diviz. obl. se vrši v nedeljo 7. t. m. ob 11. v »Zvezdi«. Dirigent višji kapelnik dr. Jos. Čerin. Spored: 1. Nyolci: »Kapitan Rimek«, marš; 2. Brodli: »Z Nisa in okolice«, 3. Aubert: »Nema iz Portici«, uvertura; 4. Wagner: »Parsifal«, 5. Nevini: »Narcissus«, romanca; 6. Jake: »Čehoslovak in Jugosloven«, slov. potpuri; 7. Warren: »Pasadena«, 8. Štok: »Domovini zvest« — marš.

— **Lj Na domače krvave in ječne** izlobase ter na pristnega »dalmatina« in izborna štajerska vina in cvček vabi Grajska klet, Mestni trg št. 13. Cez ulico post.

— **Lj Mestna zastavljavnica ljubljanskega** naznanja, da se vrši tomesčna dražba v marcu 1926 zastavljenih predmetov v četrti 11. t. m. ob 3. popoldne v poslovnih prostorih v Prečni ulici.

— **Lj Československa obec v Ljubljani** potrdi ve Zvezdi prednauko o Bilé Hore. Sučastnište se vsichni. 1008/n

— **Lj Ženski mestni odbor** Jadranske Straze proslavi narodni praznik dne 1. decembra s tem, da priredi v dramskem gledališču ob 3 uri popoldne otroško predstavo »Cvetna bajka« z godbo, pri kateri nastopi okoli 50 otrok. Predstavo pripravljajo in aranžira članica odbora gđ. učiteljica Grošljeva s pomočjo g. režiserja Lj. Pahla. Ljubitelji otroških predstav opozarjamo že sedaj na to prireditev.

— **Lj Prvi vseslovenski ples** priredi dne 19. februarja 1927 Ženski mestni odbor Jadranske Straze v Ljubljani v veliki dvorani hotela Union. Ples se vrši v slovenskih narodnih nošah. Obrachamo se s tem na vsa druga društva, naj se na to ozirajo in naj opuste slične prireditve. Ozira naj se tudi na dan 19. februarja. — **Mestni ženski odbor Jadranske Straze.**

— **Lj Cerkovni koncert** na korist poplavlencev se vrši na Viču pod okriljem Rdečega križa. Koncert priredi pevski zbor Marijinega Oznamenja iz Ljubljane pod vodstvom g. P. Hugolina Sattnerja in ojačen s pevci Glasbene Matice. Vrši se jutri, v nedeljo, točno ob pol 6. zvečer v viški cerkvi. Vstopnice po 15, 10, 7 in 3 Din.

— **Lj Ljubljanska župa** Jugoslov. pevackog saveza. V nedeljo, dne 7. 11. nov. dopoldne ob desetih odborova seja v Glasbeni Matici.

— **Lj Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.** V ponedeljek zvečer ob četrti na osem skupna seja. Polnoštevila vdeležba nujno potrebna. Tajnik.

— **Lj Pevska društva morajo** in Narodnega doma. Novi odbor društva Narodni dom je s 1. februarjem sodno odpovedal prostore pevskega društva »Ljubljanski Zvon« in »Slavec«, ki sta bili že dolga, dolga leta v Narodnem domu. Ali so dobila odpoved tudi druga društva, nam ni znano.

— **Lj Vič.** Upriporitev tragedije »Prababica« bo danes gotovo napolnila Sokolsko dvorano do zadnjega kotička. Delo je odsko silno močno, zanimivo in vseskozi napeto in bo to brezdvomna ena najboljših predstav v sezoni. Krasna inscenacija in

umetniške dekoracije bodo učinek vestno nastudiranega dela še povečale. Valed cerkvenega koncerta se prične predstava šele ob 8.15.

— **J. a. d. »Triglav«** v Zagrebu je na svojem običnem zboru dne 30. okt. t. l. izvolilo za zimski semester 1926/27 sledeči odbor: Predsednik: Ivo Ogorelec abs. vet. et stud. iur., podpredsednik: Franjo Schneider cand. rer. com., tajnik V. Volovšek stud. med., blagajnik: Josip Zinauer cand. rer. com., knjižničar: Slavko Perko stud. med., arhivar: Andrej Jarc stud. iur., gospodar: Leo Mogilnicki cand. med., odbornik: Marko Verbič stud. rer. com.; revizorja: Josip Schneider cand. ing. for. in Stanko Černelič stud. med.

— **Lj Pevsko društvo »Slavec«** vabi vse častne, ustanovne, podporne člane in njemu naklonjeno občinstvo, na častni večer, ki se vrši v soboto, dne 6. novembra t. l. ob 20. v hotelu pri »Mikliču« (Kolodvorska ulica). Spored: Pozdravni nagovor, petje, godba in prosta zabava. — **Vstopnina prosta.**

— **Lj Srbohrvaški tečaj** za delavce in nameščenice. Za dramski šolo. Knjižgovodski in nemški tečaj prosvetnega odelca Delav. zbornice se je prijavilo mnogo delavcev in nameščenic. Zato je sklenil prosvetni odelca, da priredi še srbohrvaški tečaj, ker je znanje srbohrvaščine nujno potrebno vsem onim, ki hodijo na jug iskat dela. Vsi, ki bi želeli obiskovati ta tečaj, naj se zgledajo pri svojih kulturnih ali strokovnih organizacijah ali pa direktno pri prosvetnem odelcu Delavske zbornice v Gradišču št. 2.

— **Lj Knjižnica v čitalnici Delavske zbornice.** V zimskem času bo odprta knjižnica in čitalnica prosvetnega odelca DZ v Gradišču št. 2. vsak delavnik ob 10.—12. ure dopoldne in ob pol 6. do 9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa ob 9. do 12. ure dopoldne. Delavci in nameščenici obiskujte pridno ob prostem času knjižnico svoje zbornice!

— **Lj Podoficirsko podporno društvo** ljubljanske garnizije priredi v soboto dne 6 t. m. ob 20 v hotelu »Lloyd« zabavni večer s plesom in šaljivo pošto. Vstop prost. Za obilen obisk se priporoča odbor. 1003/n

Na Velesejmu mična koje naša, v Ljubljani, Novem Sadu se ponaša in gleda. Kupi vsaj si kaj, in vzklja: Živel »BUDHA« čaj!

Rnjge, brošure, časopise, vsakoročne tiskovine za družba, trgovce, obrtnike, vrad, in de, barne zavode, deince, lepake, posestnice, emirnice ito. izdeluje

Narodna tiskarna v Ljubljani

Iz Celja

— **c Mestno gledališče.** V četrtak so zopet gostovali člani ljubljanskega narodnega gledališča. Vprizorili so Romainsovo komedijo »Dr. Knock« ali »Triumf medicine«. En del publike, ki je bila v gledališču dobro zastopana, se je zabaval, drugi del pa se je ob igri, ki nima nikake umetniške vrednosti, dolgočasil. Igralo se je dobro, saj pa je tudi uspen te igre odvilen samo od dobrega igranja. — **V torek, dne 9. novembra** se vrši prihodnje gostovanje. Igra se kmetiska komedija »Slaba vest«.

— **c Predavanje.** V kratkem namerava turistiški klub »Skala« prirediti v prostorih mestnega kina predavanje o naših planinah s krasnimi skoptičnimi slikami. Za malo vstopnino bodo imeli vsi ljubitelji naših planin priliko, se z istimi natančneje seznaniti. O nameravani predavanju bomo še natančneje poročali.

— **c Slabo pivo.** V Celju se dobiva med drugim tudi pivo v steklenicah z etiketo »Ležak«. To pivo pa je zadnje čase kljub nespremenjeni ceni postalo tako slabo, da od daleč ni več podobno nekdanjemu istimenskemu pivu Delniške pivovarne v Laškem. Kje je vzrok, ne vemo. Če pa mislijo novi lastniki podjetja zalagati naše kraje za drag denar s takim pivom, si bodo konzumenti znali pomagati z — bojkotom!

— **c Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

— **c Nove tržne cene.** S 1. novembrom je mestno tržno nadzorstvo v Celju določilo za živila nove cene, ki pa se gibajo v sedanjem okviru in ni opaziti znatnih sprememb.

— **c Sport.** Finalna prvenstvena tekma med »SK Celje« in »Atletika«, se bo vršila v nedeljo 7. t. m. ob vsakem vremenu.

Iz Maribora

— **c Občni zbor Dijaške kuhinje** se je vršil minul četrtak. Iz poročil posnemamo, da je društvo v minulem šolskem letu razdelilo brezplačno skupno 13.527 obedov in 6.527 večerij. Dohodki, ki se stekajo izključno skoraj samo iz prostovoljnih prispevkov, so znašali 198.415 Din, izdatki pa 194.672 Din, kar priča o vzornem in štedljivem gospodarstvu. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen ves dosedanj odbor s predsednikom dr. R. Pipušem na čelu. Za letošnje leto se je prigrabilo še več revnih dijakov, kakor lani in zato čakajo Dijaško kuhinjo še večje naloge. Odbor radi tega pač upravičeno pričakuje, da mu bodo ostali zvesti vsi dosedanj dobrotniki, katerim se bodo priključili gotovo še vsi oni, ki imajo smisel za naše revno dijaštvo. Darovi naj se pošiljajo na odbor Dijaške kuhinje v Mariboru Zlati naj se spomnijo te preproste socialne ustanove razne korporacije, podjetja in občine o priliki zaključka letnih bilanc in sestave novih proračunov.

— **c Klavirski koncert** prof. Trosta je bil za Maribor res umetniški užitek prve vrste. Kazinska dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena. Umetnik je izvajal najtežje skladbe z njemu prirojenim finos in preciznostjo. Občinstvo ni štedilo z aplavzom. Popoldne se je vršil mladinski koncert z uvodnim predavanjem o razvoju in zgodovini glasovirja.

— **c Zanimiva predavanja v Ljudski univerzi.** V Ljudski univerzi se vrši prihodnji teden dvojice zelo zanimivih predavanj. V ponedeljek zvečer predava novinar g. B. Borko o psihologiji revolucije, v petek pa g. primarij dr. Černič o razvoju in napredku kirurgije. Napovedamo so tudi še nadaljina zanimiva predavanja in sicer dr. Robiča o splošnih boleznih nekdanj in sedaj in višjega kazniškega ravnatelja N. Vrabla o izvrševanju kazni v preteklosti in sedanjosti.

— **c Drava še vedno narašča.** Tudi tekom včerajšnjega dne je Drava še vedno naraščala. Poplavila je obe tovarni za usnje, ki pa sta bili o nevarnosti pravočasno obveščeni ter sta blago primerno zavarovali. Tovarna Ježek v Melju je pod vodo, ki je zalila tudi skoraj vse kleti v meljskem predmestju. Promet z brodovi je popolnoma ustavljen. Na pušnem polju je Drava začela prestopati bregove, vendar pa doslej še ni napravila večje škode. Glasom poročil s Koroške tam vode še vedno naraščajo in je zato pričakovati še nadaljnjo naraščanje Drave, ki je dosegla letos tako višino, kot že dolga leta ni bila zabeležena. Pri falski elektrarni je obratovanje doslej še neovirano.

— **c Mestno gledališče.** V četrtak so zopet gostovali člani ljubljanskega narodnega gledališča. Vprizorili so Romainsovo komedijo »Dr. Knock« ali »Triumf medicine«. En del publike, ki je bila v gledališču dobro zastopana, se je zabaval, drugi del pa se je ob igri, ki nima nikake umetniške vrednosti, dolgočasil. Igralo se je dobro, saj pa je tudi uspen te igre odvilen samo od dobrega igranja. — **V torek, dne 9. novembra** se vrši prihodnje gostovanje. Igra se kmetiska komedija »Slaba vest«.

— **c Predavanje.** V kratkem namerava turistiški klub »Skala« prirediti v prostorih mestnega kina predavanje o naših planinah s krasnimi skoptičnimi slikami. Za malo vstopnino bodo imeli vsi ljubitelji naših planin priliko, se z istimi natančneje seznaniti. O nameravani predavanju bomo še natančneje poročali.

— **c Slabo pivo.** V Celju se dobiva med drugim tudi pivo v steklenicah z etiketo »Ležak«. To pivo pa je zadnje čase kljub nespremenjeni ceni postalo tako slabo, da od daleč ni več podobno nekdanjemu istimenskemu pivu Delniške pivovarne v Laškem. Kje je vzrok, ne vemo. Če pa mislijo novi lastniki podjetja zalagati naše kraje za drag denar s takim pivom, si bodo konzumenti znali pomagati z — bojkotom!

— **c Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

— **c Nove tržne cene.** S 1. novembrom je mestno tržno nadzorstvo v Celju določilo za živila nove cene, ki pa se gibajo v sedanjem okviru in ni opaziti znatnih sprememb.

— **c Sport.** Finalna prvenstvena tekma med »SK Celje« in »Atletika«, se bo vršila v nedeljo 7. t. m. ob vsakem vremenu.

— **c Mestno gledališče.** V četrtak so zopet gostovali člani ljubljanskega narodnega gledališča. Vprizorili so Romainsovo komedijo »Dr. Knock« ali »Triumf medicine«. En del publike, ki je bila v gledališču dobro zastopana, se je zabaval, drugi del pa se je ob igri, ki nima nikake umetniške vrednosti, dolgočasil. Igralo se je dobro, saj pa je tudi uspen te igre odvilen samo od dobrega igranja. — **V torek, dne 9. novembra** se vrši prihodnje gostovanje. Igra se kmetiska komedija »Slaba vest«.

— **c Predavanje.** V kratkem namerava turistiški klub »Skala« prirediti v prostorih mestnega kina predavanje o naših planinah s krasnimi skoptičnimi slikami. Za malo vstopnino bodo imeli vsi ljubitelji naših planin priliko, se z istimi natančneje seznaniti. O nameravani predavanju bomo še natančneje poročali.

— **c Slabo pivo.** V Celju se dobiva med drugim tudi pivo v steklenicah z etiketo »Ležak«. To pivo pa je zadnje čase kljub nespremenjeni ceni postalo tako slabo, da od daleč ni več podobno nekdanjemu istimenskemu pivu Delniške pivovarne v Laškem. Kje je vzrok, ne vemo. Če pa mislijo novi lastniki podjetja zalagati naše kraje za drag denar s takim pivom, si bodo konzumenti znali pomagati z — bojkotom!

— **c Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

— **c Nove tržne cene.** S 1. novembrom je mestno tržno nadzorstvo v Celju določilo za živila nove cene, ki pa se gibajo v sedanjem okviru in ni opaziti znatnih sprememb.

— **c Sport.** Finalna prvenstvena tekma med »SK Celje« in »Atletika«, se bo vršila v nedeljo 7. t. m. ob vsakem vremenu.

— **c Mestno gledališče.** V četrtak so zopet gostovali člani ljubljanskega narodnega gledališča. Vprizorili so Romainsovo komedijo »Dr. Knock« ali »Triumf medicine«. En del publike, ki je bila v gledališču dobro zastopana, se je zabaval, drugi del pa se je ob igri, ki nima nikake umetniške vrednosti, dolgočasil. Igralo se je dobro, saj pa je tudi uspen te igre odvilen samo od dobrega igranja. — **V torek, dne 9. novembra** se vrši prihodnje gostovanje. Igra se kmetiska komedija »Slaba vest«.

zagovarjala pa sta se s popolno pijanostjo. Senat je obsodil Franceta na dva meseca, Janeza pa na 6 tednov težke ječe. Poleg tega morata plačati gostilničarki 6262 Din za napravljeno škodo in pa vse stroške, tako da bosta ta nabor precej dolgo pomnila.

Klobučar Miha iz Topolšice je izpustil avgusta na prosto svojega psa Hektorja. Junaka Hektor je bil samo za ped visok, suhljat kužek, ki se je branil le s svojimi lajanjem. Ko se je klobučar komaj obrnil, se je pes že vrnil in lajalo ter tuteč naznanjal svojo nesrečo. Imel je namreč dve težki rani na hrbtu. Miha se je h kužku sklonil in spoznal, da je pes izgubljen; oddal ga je onkaj in naznanil sosedu Pepo, češ, da je ona ubila psa, ker je že pred dnevi grozila njegovi ženi Rozi, da ji bo ubila psa, še predno bo minil teden. Pepa pa pravi, da je od obljube do dejanja zelo daleč in da je bila na lajajočega, sitnega Hektorčka res huda, a da bi ga ubila, o tem ni niti govora. Ker ni bilo dokazov, je bila Pepa v resnici opravičena.

Film

Pri nas in drugod

V Ljubljani smo imeli zopet teden »slasgerjev«, deloma resničnih, deloma reklamnih, vendar pa zanimiv in nov program, v katerem ne zaostajamo za velikimi evropskimi metropolami. Ostra konkurenca naših kinopodjetij ima za publiko to dobro stran, da dobi večinoma res prvostvne filme, na katere morejo druga, večja mesta mnogokrat čakati še dolge mesece.

Prvenstvo v tem tednu zasluži vsekakor film ameriške tvrdke Metro-Goldwyn »Dane macabre« — »Peklenški ples«, ki ga je predvajal Dvor. Vsečina je sicer ameriško naivna in sentimentalna, včasih tudi nelošna in neverjetna, film pa nudi frapantno verne slike iz svetovne vojne, ki te pograbijo do mozga. Podoben je v tem oziru »Črnemu angelju« in »l'accesu«, s katerima deli tudi pacifiistično, deloma celo antimitaristično tendenco; vendar pa ta ni tako vsiljiva, da bi motila.

Matica je vrtila Foxovo »Sibirijo«. Ruskega nima film nič ne v vsebini, ne v slikah. Kdor ga je šel gledat, da bi videl, kako je ali kako je bilo v Sibiriji, je zato odhajal razočaran. Oni del publike, ki uživa na romantičnih, ganljivi ljubzenskih zgodbah, pa je bil zadovoljen, kakor z večino povprečnih filmov ameriške ali nemške produkcije. Bojle pa bi vse eno bilo, da bi filma ne predvajali v krajih, kjer živi toliko Rusov in domačinov, ki dobro poznajo Rusijo in tudi Sibirijo.

V Idealu smo imeli v začetku tedna še nemški »Varijete«, film umetniške vrednosti, nato pa povprečno robo »Greh Rima«. Isdijugir. ss vneM erndigo g o r v rdo

V Mariboru so igrali: »Pat in Patachon na rivijeri«; »Ameriška Venera«; »Oni ljubljenci« (Harold Lloyd); »Rintin-tin-zmagovalec smrti«; »Bela Golgota«; »Zene velike strasti«; »Pepček kot detektiv« II. del.

V Zagrebu so igrali: »Egipčanske noči« (Corinne Griffith); »Carjev kurir« (Možuhin); »Prestol in ljubav«; »Princ in kokota«; »Nedolžna Suzana«; »Kariera gospodične Iren«; »Smokvin list«; »Vitez z železnost pestjo« itd.

V Beogradu so igrali: »Bela Golgota«; »Brata Schellenberg«; »Neznana bolničarka«; »Na lepi modri Danavi«; »Življenje v nevarnosti«; »Vražji cirкус«, Grofica Orlov« itd.

V Parizu so igrali: »La barrière« (Zaprekaj); »Nočni piratje«; »Grofica Orlova«; »Sej koin« (Valentino); »Rajmond se vojskuje«; »Inkognito«; »Pot slave«; »Potček ljube bavi« itd.

Na Dunaju igrajo te dni poleg »Carjevega kurirja« z Možuhinom in Natalijo Kovanko novi Ufa-film »Faust«, »Kokoto« z Ljo de Putti, »Ljudje med ljudmi«, »Carščino ovratnico« itd.

Križi in težave filmske dive

Poklic filmskega igralca ni tako lahak, kakor si to mnogi mislijo ali kakor se zdi na platnu. Poklic filmskega igralca je združen s težkimi fizičnimi in večkrat tudi duševnimi napori. V naslednjem prinašamo malo zgodbo o križih in težavah ljubke ameriške filmske plesalke Mae Murray v njenem zadnjem filmu »Carščina ovratnica«.

Ljubka Mae Murray, ki slovi radi svoje stasitosti, silno rada pleše, kar je pač pri njenem temperamentu silno razumljivo. Zato se plesni prizori takorekoč nekaj predpogoj njenih vlog. V glavnem prizoru zgoraj omenjenega filma je morala po vrsti plesati charleston, blues in tango. Mae Murray pleše vedno po prstih in nikdar drugače. Nastopiti mora k prvi skušnji. Mae Murray vesela in poskočna kakor vedno, se zabava nad prvim nastopom. Toda strogi režiser Cabane ni zadovoljen in Mae mora ponoviti ples. Režiser še vedno sitnari. Sledi druga ponovitev točke, nato tretja, četrta itd. Pri 18. se poleti Mae utrujeno. Že skoraj dve ure pleše po prstih, in še računamo, da pri vsakem plesu prepleše okoli 100 m. je v dveh urah preplešala 1800 m.

Ko je nastopila devetnajstjo, je nagel aparat. Objektivi neke ni v redu. Pri 25. nastopu je že tako apatična, da se ji ne ljubi niti pripraviti. Pri 27. nastopu izve, da se je negativ stgkal. Vdano prenaša dalje uprta. Tantalove blues. Ko je pri 30. nastopu na koncu s svojimi močmi, izračuna, da je preplešala po prstih ravno 3 km. Sirota ni imela več moči, da bi izbruhnila v običajni krčeviti pláč.

--- Moda ---

Dopoldanska obleka na bluzo

Zemper in žemperska obleka sta se zadnji dve leti tako priljubila, da se ju kar ne morejo znebiti. Ker pa vendar ne gre, da bi ista moda veljala cele tri sezone, so modni mogočniki diktirali vsaj spremembo v nekaterih nijansah in v — imenu. Ker praznuje letos bluzna sploh svoj preporod, so tudi obleke imenovali po njej.

Razlike napram žemperski obleki so razmeroma majhne, a vendar bistvene. Bluzna ni gladka in ravna kakor je bil žemper, ampak našopirjena, nagubana. Pri žemperski obleki sta bila lahko gornji in spodnji del iz istega blaga, pri bluzasti obleki mora biti bluzna iz drugega blaga kakor krilo in to iz docela različnega. Žemperska oble-

ka se je pojavljala tudi na večernih prireditvah, bluzasta je omejena za dnevno rabo.

Tipičen primer moderne bluzaste obleke kaže naš levi model. Krilo je iz lahkega sukna v temni barvi, bluzna pa iz močnejše ali kake druge finejšie tkanine v odgovarjajoči svetli ali beli barvi. Usnjeni pas in mala kravatna sta v barvi krila. Drugi model kaže povdarnjeno moško noto z jopico, ki je nekaka naslednica smokinga, tretji pa ima izrazito sportni značaj s pulloverom in s krilom, ki je po sredi zapeto. Zadnji model odgovarja po svojem značaju prvemu, od katerega se razlikuje le v podrobnostih.

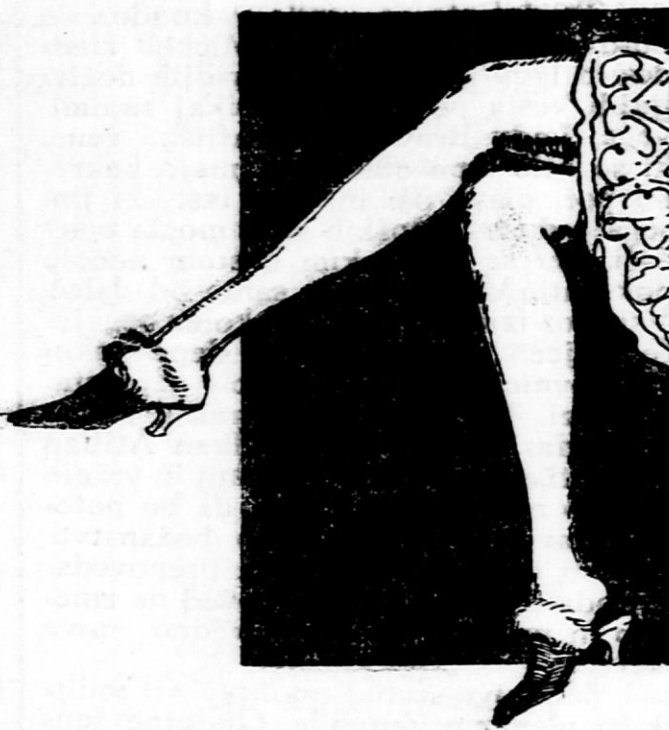
govarjajočega krepdešina. Poleg plaščev so še vedno moderni kostimi, bodisi iz angleškega blaga za praktično uporabo, angleškega kroja za bluzo ali pulloverom, ali pa promenačni iz enobarvnega volnenega blaga, večinoma moškega kroja.

Drugi krog plašča, ki se je začel uveljavljati, je kimonovi s telovnikom in tesnim krilom. Ta plašč zahteva zelo fino mehko blago, ki tvori lepe gube. Ta krog se uveljavlja tudi na večernih plaščih, ki se razlikujejo od dnevnih samo v materialu. Večerni plašči so iz pestrega brokata ali barvastega baržuna. Promenačni in praktične obleke se delajo iz enobarvnega volnenega blaga, krog je strogo angleški z belim ovratnikom. Popoldanske obleke so v kroju podobne promenačnim, samo da so svileni: rabi se krepdešin, krepasaten, moar, rips, žoržet. Najpriljubljenejša barva letošnje zimske sezone

bo temno rdeča, vse nianse vijoličaste in rjave.

Večerne toalete se delajo iz lahkega enobarvnega blaga pastelnih barv. Kroj in okrasji so bogati. Druge vrste večerna obleka je povsem enostavnejša kroja, ki odgovarja kroju popoldanske obleke brez rokavov. Pač pa mora biti blago fino. Te vrste večerne obleke se delajo iz srebrnih ali zlatih brokatov ali velur-žoržeta z velikimi barvastimi vzorci.

Klobuki so doživeli velike izpremembe. Tipična forma letošnjega zimskega klobuka je klobuk v obliki cilindra z visokim dnom in širšim, neobrobjenim vrhom tako, da tvori zgoraj mehke gube. Taki klobuki so moderni ob vsaki priliki. Narejeni so iz klobučevine v krasnih tonih, odgovarjajočih modnim tonom blaga. Poleg teh so zelo razširjeni tudi baržunasti klobuki ali kombinirani iz klobučevine in baržuna. Čevlji so zopet bolj špicasti. Posebno večerni imajo zopet francosko obliko z visokimi petami in podolgovatim koncem. Za promenado so angleški čevlji z nizkimi širokimi petami in okroglim koncem. Čevlji so iz rjavega boksa, črne, črna laka ali sivega ševra. Nogavice morajo biti strogo kožne barve ali boi de rose. Večerni čevlji so iz zlatega ali srebrnega brokata odnosno iz enobarvne svile. Okrasji so osredotočeni zadaj.

Moderni domači čevlji. Imajo originalno obliko sandalov, a so brez pet in za zimo garnirani z volno ali kožuho, po možnosti v barvi domače obleke. Najbolj praktične so take copate čim bolj pestre barve, ker harmonizirajo potem z vsako domačo obleko.

Elegantna potna torbica. Priprosta, ravna in praktična oblika. Delana iz svinjskega usnja, zaprta z dvema malima, kovinastima ključavnicama originalne oblike. V desnem spodnjem kotu srebrn monogram.

Humoristični kotichek

Ce je žena učiteljica. «Kaj ti je rekla žena, ko si sinoči tako pozno prišel domov? «Dragi moj, ti se ne veš, kaj se pravi imeti za ženo učiteljice. Kakor jo imam žalibog jaz. Pomisli! Prisilila me je da sem moral na tablico 100krat napisati: Ob 10. zvečer moram biti doma!»

V zanosu. On: «Ah, ta divna usteca, ti zlati laski! In te oči, te čarobne oči! Cutim, da bi radi teh oči mogel napraviti največjo neumnost.» Ona (precej hladno): «To vsaj upam...»

Filozof. «Vi pravite, da ste umetnik?» «Da.» «Kako umetnost gojite?» «Da v današnjih časih živim.»

Vojaški izpit. «Kateri je prvi in glavni pogoj, da bo vojak pokopan z vsemi vojaškimi častmi?» «Biti mora... biti mora... mrtev!»

Napačno. «Dragi moj, brez denarja ne moreš danes ničesar.» «Motiš se! Brez denarja lahko danes delaš dolgove.»

Po obsodbi. Obsojenec (obupno): «Oh, da bi ne bil nikoli rojen!» Sodnik (resno): E, zdaj je že prepozno! Na to bi bili morali prej pomisliti!»

Nehvaležnost. Zdravnik: «To je brezobzirno! Tri leta sem zdravil tega človeka brezplačno. Sedaj pa, ko je obogatel, je ozdravel!»

Srečen človek. Berač (držav. uradniku): «Usmilite se reveža, ki nimam niti strehe nad glavo!» «Brez strehe... torej brez stanovanja in hišnega posestnika... potem vam ni treba plačati niti najemnine?... Srečen človek! In vi se še pritožujete?»

Postenjak. «Ali si srečke državne razredne loterije, ki si jih zadnjič našel, že oddal na policijo?» «I, seveda, takoj po žrebanju.»

Dogovore

Vporablajte parfimirano pomado Taky

če se hočete iznebiti v petih minutah vaših mozoljev in dlak. Dlake in mozolje, ki ste jih odpravili po starinskem načinu, porastejo hitreje in bolj pogosto. Bolje je in enostavnejše vporablja pomado TAKY; ona je parfimirana in se vporablja takšna kakor je v tubi. TAKY je boljša od kompliciranih, slabo dušitih epilatorjev ali pa nevarne britve, ki povzročajo mozole. Ne škoduje in je vporaba zelo enostavna. Taky uničuje dlako do korenine, a koža ostane pri tem bela in mehka. Taky je neobhodno potrebna vsaki moderni dami.

Depo v Beogradu pri Misković i Comp., drogerija na veliko. — Depo v Zagrebu, Jugofarmacija drogerija na veliko. Dobiva se tudi v vseh drugih lekarnah in drogerijah.

Radio

—r Novi valovi evropskih radio-postaj stopijo glasom uradnega poročila Unie International de Radiophonie v Bernu v veljavo 14. t. m. Ta dan morajo biti torej zamenjane prejšnje dolžine valov z novimi. Sprememba je bila potrebna zato, ker se je število radio-postaj zadnje čase zelo pomnožilo in so nastala v evropskem radioprometu večja motenja. Pri določanju novih valov ima glavno besedo radio-postaja v Bruslju.

—r Radio v Sovjetski Rusiji. Sovjetska vlada se zelo zanima za radiofonijo. Letos je zgradila 75 oddajnih postaj, od katerih so največje one v Tascentu, Petropavlovsku in Baku. Skoraj neverjetna je vest, da namerava sovjetska vlada postaviti na kačevsko-satarskem ozemlju ogromno oddajno postajo, s 1000 Kw energije, da omogoči na vsem sovjetskem ozemlju poslušanje na detektorske postaje.

—r Radio v londonskih bolnicah. Vseh 122 londonskih bolnic je dobilo sprejemne postaje, tako, da lahko bolniki brez izjeme poslušajo radiokonzerte. Instalacijo radia ob bolniških posteljah so omogočili prostovoljni prispevki, ki so jih zbrale »Daily News«. Vpliv radiokonzertov na bolnike je baje zelo blagodejen.

—r Delovanje radio-laboratorija v Nižnem Novgorodu. V Nižnem Novgorodu deluje že od postanka sovjetske vlade dobro opremljen radiobrazojni laboratorij, ki se peča pod vodstvom znanega strokovnjaka Baně Brujeviča z znanstvenim raziskovanjem radio-telegrafije in radio-telefonije. V zadnjem času se peča oobito z načinom prenosa s pomočjo kratkih, čisto samo nekaj metrov dolgih valov. Nedavno je predložil nižnogorodski laboratorij univerzi v Vladivostoku, naj bi tudi ona sodelovala pri praktični uporabi kratkih valov. Univerza je na to pristala, na kar so ji poslali iz Niže-Novgoroda potrebno armaturo, tako da so tudi v Vladivostoku postavili radio-postajo za kratke valove. 29. septembra je dobila nova postaja prvi zvezo z nižnogorodskim laboratorijem.

—r Nove radio-postaje. Francoska brzajna uprava postavi v kratkem novo oddajno postajo v Remsu. Poleg tega namerava postaviti dve novi postaji in sicer v Bourgesu in Lille. Nova oddajna postaja v Inomostu, ki je jo zgradila avstrijska družba Ravag, začne v kratkem posloovati. Dosedanja postaja v Rimu dobi nov oddajni aparat z energijo 122 kw. V kratkem začne obratovati tudi nova oddajna postaja v Stuttgartu.

—r Transatlantski radio. Poset predsednika Radio Corporation of America Sarnova v Angliji je v neposredni zvezi s kontinuiranim pogajanjem o redni radio-zvezi med Anglijo in Ameriko preko Atalntskega oceana. Zadnji poskusi so dokazali, da lahko angleške postaje sprejemajo radio-poročila iz Amerike okrog 10. dopoldne, dočim je za oddajanje v Ameriki najbolj pripraven čas okrog polnoči. V obeh smereh se radioporočila dobro slišijo. Edina ovira je v tem, da operirajo ameriške radio-postaje s kratkimi valovi, dočim ima Anglija na razpolago samo postajo v Davenportu, čije valovi pa so dolgi 1600 m. Zato namerava Anglija uvesti posebne radio-postaje s kratkimi valovi.

—r Največja radio-postaja na svetu. Družba »Telefunken« je dobila naročilo, zgraditi v Funabashi na Japonskem novo radio-postajo, ki bo največja na svetu. Ta ogromna postaja začne posloovati leta 1928 in bo vzdrževala redno radio-zvezo med Japonsko in Evropo. Njena kapaciteta bo znašala 1500 do 2000 Kw.

—r Ljudska univerza v radiu. V Leningradu je bila te dni odprta nova ljudska univ., ki pošilja predavanja po radiu. Predava se v prvi vrsti o gospodarskih vedah, o državni upravi, o upravnem redu itd. Po šestih mesecih se lahko prijavi vsak kmet, ki je poslušal radio-predavanja, k izpitu pri politični komisiji, ki mu izda izpričevalo.

Koncert

železniskega salonskega orkestra „Sloge“ v nedeljo 7. novembra od 20.—24. ure v restavraciji glavnega kolodvora

F. Ray:

Maska

Notar Edmondo Ronni se je vračal ob enajstih ponoči domov. Bil je v splošnem slabe volje, dasi pravega vzroka za to ni imel. Deloma je bilo krivo najbrž slabo vreme, tisto vražje kislo vreme, ko niti ne dežuje, niti ne sneži, a vendar pretresa človeka do kosti.

Blizu hiše, v kateri je stanoval, si je prižgal cigareto, jo položil v usta in hotel s patentnim ključem odpreti vrata. V zadnjem hipu se je pa zdrznil, kajti pogled mu je obtičal na oknih njegove sobe, v katerih se je zasvetila motna luč. Tat! — je šinilo mlademu notarju v glavo. Stanovanje je bilo v pritličju in okna so bila obrnjena na vrt; tako je bilo lahko zlezti čez plot in priti v stanovanje. Toda Ronni ni bil bojazljivec in niti na misel mu ni prišlo, da bi koga budil ali klical na pomoč policaje, ki jih je bilo v mestu itak malo. Takoj se je odločil za samopomoč. Potegnil je iz žepa revolver in se prepričal, je-li nabit. Nato je previdno odprl večna vrata in jih zopet tiho zaprl. Kakor mačka se je plazil po hodnikih ter si svetil v temi s cigareto. Kdor bi ga bil tisti hip videl, bi mislil, da ima pred seboj izurjenega vlomilca. Kmalu je stal pred vratmi svojega stanovanja. Iz sobe se je čulo rahlo škripanje. Notar Ronni ni več okleval. Tiho je odprl vrata v predsobo, po prstih je šel skozi predsobo in z enim udarcem krepke roke je odprl vrata v sobo na stežaj.

Takoj se je začel zamolkli vzklík in temna postava je skočila k oknu.

— Stoj, sicer ustrelin! — je zakričal notar. In ta energični poziv je vplival nad vsako pričakovanje. Postava je obstala pri oknu kakor vkopana.

— Spusti žalužije! — je zapovedal Ronni. Zagonetna postava je molče ubogala, ker je stala pred napetim browninom. Komaj so bile žalužije na obeh oknih spuščene, je notar prižgal električno luč. In v rdečkasti svetlobi je zagledal Edmondo Ronni s svetlo v črni atlasni obleki. Na glavi je imela širok klobuk z novejim peresom, ki ji je segal čez ramena. Obraz je zakrivala črna krinka. V nepopisni grozi je gledal mladi notar t. nočno prikazen.

— Stopi bliže — še — tako!

Postava se je počasi približala Ronniju. Ko je bila že tako blizu, da jo je lahko dosegel z roko, ji je nastavil notar revolver na čelo in strgal z obraza krinko. Obenem s krinko je pa omahnila tudi njegova desnica, v kateri je držal revolver, kajti zagledal je pod črnimi kodri krasen ženski obraz. Velike temne oči so zle plaho v tla.

— Kaj, kje, tu, kaj — počenjaš tu? — je jecljal prestrašeni Ronni, ki ga je spravil ta dogodek iz ravnotežja. Dekle je v zadregi zrla pred se. — Ako mi takoj ne odgovoriš, telefoniram policiji!

— Samo tega nikar, vse vam pojasnim, gospod! Prišla sem v vašo stanovanje krast!

Ronnija so te besede še bolj prese-netile. Tako pretkana je, a vendar tako

odkritosrčna, mu je šinilo v glavo. — Glasno je pa pripomnil:

— No, to je pa res lepo, da odkrito priznaš. Toda povej mi za boga, čemu si izbrala baš mene? Kaj sem milijonar, kaj? — Notarjev glas se je tresel.

— Saj sploh nisem vedela, kdo tu stanuje. Ne bila bi se splazila v vaše stanovanje, da sem imela na karnevalu vsaj malo sreče. Toda tam je bilo toliko detektivov, da nisem mogla ničesar ukrasti.

— Moje iskreno sožalje! — je zamrmral Ronni. Zdaj že razumem, zakaj hodiš v taki obleki. Kar se pa tiče tvoje lastnosti, da krađaš kakor sraka, te moram takoj opozoriti, da si boš za mrežami ohladila prevročo kri.

Devojki so pritekale po licu debele solze.

— Ah, vi me ne razumete. Do jutri moram dobiti 800 lir, a nihče mi jih noče posoditi, — je spregovorila otožno.

— No, saj si še precej skromna. Notar je pomaknil gotski stol bliže k devojki. — Sedi in povej mi, čemu potrebuješ ta denar? — je vprašal prijazno. Videti je bilo, da ga ta zadeva vedno bolj zanima.

— Tega vam ne morem povedati, gospod, prav res ne morem!

Notar se je zamislil.

— Koliko si stara?

— Pred dobrim mesecem se mi je izpolnilo šestnajst let.

Notarju se je zmračilo čelo.

— No, a kaj če bi ti posodil ta denar? —

— Storite to, lepo vas prosim, — je vzklíknila devojka radostno.

— Počakaj grešnica, dejal sem, da ti ga posodim, ne pa dam. Toda to pomeni, da mi ga boš morala vrniti!

Devojka je priklimala. Notar Ronni je potegnil iz žepa denarnico in prestel bankovce. Ze jih je hotel dati devojki, ko si je naenkrat premislil. Kar tako jih pa res ne dam, si je mislil na tistem. Odprl je pisalno mizo, vzal iz predala polo papirja, dal devojki držalo in dejal: «Piši, kar ti bom narekoval!»

— Pogodba med dr. Edmondom Ronnijem in ... notar se je obrnil k devojki: Kako ti je ime ...

— Lorenza Alla, je zašepetala dekle. — In med Lorenzo Alla, — je nadaljeval notar. — Imenovani posoja si gnori Alli brezobrestno 800 lir, ki jih mora v treh letih vrniti ... si napisala ... v treh letih od dne pogodbe. Napiši spodaj v levem kotu Verona, v desnem pa datum: 22. januarja. Tako! Zdaj se pa podpiši.

Lorenza je zaškrpala s peresom, tako da je šlo notarju na živce. V hipu, ko je hotela izročiti listino Ronniju, je kanila kaplja črnla baš na Verono.

— Ah, pusti to! — je zagodrnjal notar, ko je hotelo dekle polizati črnilo. Dušo imaš že itak črno, zato pa ni treba, da bi imela še jezik črn! Nato je tudi sam podpisal zadolžnico in jo spravil v pisalno mizo. Končno je izročil Lorenzi 800 lir in dejal osorno:

Zdaj se pa kar hitro poberi, in sicer skozi vrata, ne pa skozi okno! Pa nikar ne pozabi, ti vražje seme, da te dam

brez pardona zapreti, ako mi pravočasno ne vrneš teh 800 lir!

Dekle je hotelo še nekaj pripomniti, toda glas ji je odpeval. Prijela je mladega notarja za roko in mu jo poljubila. Predno ji je mogel Ronni še enkrat pogledati v oči, je smuknila skozi vrata.

Nekega večera sta sedela dva gospoda v razkošno opremljenem salonu. Bil je notar Edmondo Ronni s svojim prijateljem Enrikom de Gauzo. V gimnaziji sta bila najboljša prijatelja, toda pozneje ju je poklek ločil. Edmondo je postal notar v Veroni, dočim je bil Enriko zdravnik v Londonu. Sepe ponosni Rim ju je po osmih letih zopet združil med svojimi mračnimi zidovi. Ne da bi vedela drug za drugega, sta živela v Rimu že dve leti. Selc včeraj sta se slučajno srečala v parku. Pristrčno sta se pozdravila, toda opravi ki jim žal niso dali časa, da bi se pomenila. Enriko je imel operacijo. Edmondo je hitel na sodišče. Domenila sta se, da se sestaneta drugi dan na Edmondovem domu.

O sebi sem ti že vse povedal — je dejal Enriko smeje. — A ti se še vedno skrivaš nekeje v davni preteklosti. Si pač še vedno stari Edmondo. Preveč praktičen si, in zato ti življenje uhaja, ne da bi okusil njegove sladkosti.

— Misliš? — se je zasmejal notar. — Motiš se, dragi moj. Doživel sem imenitno pustolovščino, a najlepše je bilo ... in začel mu je pripovedovati zgodbo o maski. V dokaz resnice mu

To in ono Češki Robinson v polarnih krajih

Civilizirani tolovaji napadajo uboge Eskime. - Pravni čut tam, kjer ni zakonov, ne policije.

Poglavje zaseda tvorijo lovski ekspedicijske, ki love v polarnih krajih krite. O tem, kako si pridobijo ti ljudje bogastvo, bi se lahko napisali marsikaj zanimivega. Na lastne oči sem se prepiral, da so ljudje tam, kjer ni ne policije ne sodišča, čisto slabši kot živali ali zveri. Lov na krite traja navadno dve ali celo tri leta. Kapitan ladje ujame moštvo, strojnike, krmarje in potapljače za nedoločeno dobo in se pogodi z ujemci, da jim bo plačeval mesečno poleg rane po en dolar in nekaj odstotkov vrednosti plena. Nekateri lovci se naselijo trajno na malih otokih in počakajo, da nastopi zima, na kar nastavijo pasti in love divjad, si jim daje dragoceno kožuho. Kapitan ribiških ladij so večinoma zelo praktični. Moštvo pošljejo čez zimo k domačinom, spopadajo pa pokličejo svoje ljudi nazaj na adjo in se odpravijo z njimi na lov. Z Eskimi ravna polarniki zelo kruto. Ako ulete na Eskime, ki belokozceve še ne poznajo od te strani, jih pogoste z žeganjem ako, da so vsi pijani. Ko se napijejo, jim pobere civilizirani razbojnik kožuho, pae in orodje, tako, da jih puste v največji bedi. V polarnih krajih pravijo tem banditom »slabi tigri«. Dogodilo se je celo, da so omamili Eskime s kloroformom. Naselbine ubogih Eskimov izpajo do čiste in odneso vse, kar ima kakšno vrednost.

V spominu mi je ostala posebna neka ladja, ki je priplula v polarne kraje začetkom l. 1900. Od kod je prišla, nismo mogli izvedeti. V pristaniščih na Aljaski se je nazivala se »Northern Star«, ko je pa plula skozi Beringovo ožino, se je prekrstila v »Olgo«. Posadko so tvorili izmečki vseh narodov. Tu so bili Grki, Armeji, črnci iz Zgornje Indije, Američani iz Zedinjenih držav, črnci iz Južne Amerike itd. Prvo zimo je ostala ladja pri Medvedjih otokih. Posadko so morali zapreti, da se ni razbežala na vse strani. Spomladaj je odplula ladja k polarnim otokom. Čim se je približala kakemu otoku, je ostala na odprtem morju, a oboroženi razbojniki so se odpravili s čolni na obalo. Eskimi so pri pogledu na to poljo civiliziranih tolovajev bežali na vse strani. Vsakega belega polarnika so brez pardaona ustrelili. Vse naselbine Eskimov so razdelali in izropali. Kmalu se je razširila vest o drznih morskih razbojnikih širom polarnih krajev. Od vseh strani so se začeli zbirati polarniki in glavari Eskimov, da organizirajo lov na nevarne bandite. Tudi jaz sem se udeležil tega zanimivega lova. Banditi so se hoteli umakniti proti severu, kjer pokriva morje večni led, toda našel se jim ni obnesel. Neke noči je pritisnil hud mraz in morje je zmrazilo. Kapitan Olgo je izdal povelje, naj zaprejo vse pse. Posadka je hitro zapustila ladjo. Razbojniki so naložili na sani bogati plen in se napotili po ledu proti Novi Zemlji. Na Novi Zemlji so bili vsi prebivalci zaposleni z jenskim lovom. Ko so se razbojniki približali, so prebivalci Nove Zemlje na hitro roko organizirali obrambo. Napadli so nepovabljene goste blizu obale. Toda že po prvem boju so prišli razbojniki domačinom za hrbet in jih začeli napadati od zadaj. V nevarnosti, da jih razbojniki obkrožijo in ujamejo, so se razbežali domačini po ledenih gorah. Kmalu so jim prihiteli na pomoč beli polarniki in v obupnem boju si je pogoltni pogovar banditov krogljo v glavo. Pred samomorom je zapovedal moštvo, naj znosijo vse plen na kup in ga sežge. Domačini so rešili samo sani in pse, vse drugo je zgorelo. Od banditov ni nihče ušel.

Zima je bila takrat izredno ostra. Polarni kraji so brez gospodarja in zato mara braniti svoje pravice vsakdo sam. Kljub temu da ni daleč na severu nobenih zakonov in nobene eksekutivne oblasti, je pravni čut med prebivalci teh krajev čisto bolj razvit kakor med civiliziranimi narodi. Razlika je samo ta, da nastopi pri polarnikih kazni za zločin takoj, dočim so potrebne v civiliziranem svetu razne formalnosti in dolge procedure. Prebivalci polarnih krajev poznajo samo enega sodnika, ki se imenuje Lynch.

Eskimi na ameriški obali so trdno prenežani, da tvorijo Mrtvo ali Medvedje jezero

je pokazal tudi zadolžnico, pisano z okorno, napolneno s roko.

Zdravnik se je med čitanjem zamislil. — Čemu je pa dekletce rabilo denar? Ali ti je vrnilo teh 800 lir?

— Da, vrnila, je odgovoril notar mirno. — Rabila jih je za prevoz svoje umrle matere v njeno domovino, Holandsko. To je bila zadnja vroča želja pokojne.

Notar se je zamislil in pripomnil: — Teh 800 lir, ki mi jih je vrnila, je zaslužila s težkim in poštenim delom pri neki stavbi.

— Ti oderuh! Kako si mogel sprejeti ta denar! Je vzkliknil zdravnik ogorčen. — Ne pozabi, da takih značajev kot je njen, dandanašnji na svetu ni mnogo. To deklico v maski bi rad poznal. Ne vem, kaj bi dal, da bi jo mogel le enkrat v življenju videti.

Edmond je stopil k vratom nad marmornatimi stopnicami, ki so vodile na vrt. Odprl je ratva. Na zeleni trati je sedela v japonskem kimonu, posutem s pestrimi cvetlicami, krasna mlada dama. V naročju je držala ljubko dete, čigar svetli lasje so bili v nasprotju z njenimi črnimi kodri.

Edmond Ronni je pokazal s prstom na mater z detetom in dejal prijatelju: — To je moja žena in njeno dete.

Nato je z nežnim glasom poklical: — Lorenza, gosta imam!

nekako pregrado na poti v njihov raj. Vse, kar vedo o raj, drže v strogi tajnosti. V Mrtvem jezeru žive posebne vrste ribe, ki spreminjajo barvo, in domačini so prepričani, da je v teh ribah vteleseno njihovo božanstvo in duše vseh umrlih. Nekoč se je napotilo k temu jezeru neko indijansko plemo, ki si je hotelo poiskati novo bivališče. Ker pa kraj za trajno bivanje ni prikladen, se je plemo vrnilo in pripovedovalo sosedom, kakšen je vhod v njihov raj. Komaj se je ta vest raznesla po okolici, so planili Eskimi na indijansko plemo ter odvlekli vse v pragozd, kjer so jim izžigali oči, da bi ne mogli nikomur pokazati poti v raj.

Pozneje sem se pridružil iskalcem zlata in prepotoval z njimi vse kraje od Benetovega jezera do Dawsona. Ta pot je dolga 1300 km. V tem času so navadili iskanci zlata na vse kraje, kjer so upali na lahek način obogateti. Ljudje so tvegali svoje življenje, nekateri so res nabrali nekaj zrn zlata, drugi pa so po brezuspešnem iskanju obupali in se ustrelili ali pa so jih rešili trpljenja drugi. Približali smo se reki Innoku in zavili v pragozd, kjer smo dolgo brskali po skalah in pesku, toda zlata ni bilo nikjer. Zato smo začeli loviti severne lisice. Pri tem smo imeli več sreče. Ujete lisice smo zapirali v kletke in jih pošiljali na farme, kjer jih goje in križajo z navadnimi lisicami. V križanju severnih z zapadnimi lisicami so veliki mojstri Indijanci in Eskimi. Često smo videli črno ali modro-srebrne lisice, ki so bile vzgojene na farmah. Kožuhovala teh lisic je zelo draga. Ob reki Innoku je sploh mnogo divjadi, ki jo pa zatirajo jastrebi, skalnate sove in gozdni orli. Nekoč smo zalotili gozdnega orla v hi pu, ko je hotel raztrgati severno lisico. Tiho smo se mu približali in ga ustrelili. Bil je krasen eksemplar. Z razpetimi krili je meril nad 11 čevljev. Svoj živ dan še nisem in najbrže tudi nikoli ne bom videl toliko zajcev kot sem jih videl v tem pragozdu. Na prvi pogled so polarni zajci podobni našim, samo da so nekoliko večji. Ključje se po več sto skupaj in ako se jim človek približa, se sploh ne zmenijo zanj. Pobjili smo jih kar s palicami.

V teh krajih smo našli žalostne spomine na ruske politične izgnance iz konca 18. in začetka 19. stoletja. Razen krajev nih imen in teh spominov na Rusijo v bivši Ruski Ameriki ni ostalo ničesar, kar bi pričalo, da je segala moč belih carjev tudi na daljni sever.

Ali so na Marsu ljudje?

Letos se je Mars zopet približal zemlji in zato so zvezdoslovci znova sprožili vprašanje o življenju na tem planetu. Pod življenjem na Marsu razumejo učenjaki običajno prebivalce. Marsovci, ki naj bi bili podobni po obliki telesa in razumu ljudem na zemlji. Toda življenje se z ljudmi ne začne in ne konča. Poznamo tudi življenje rastlin. Nekateri astronomi sodijo, da je na Marsu primitivna oblika vegetabilnega življenja, toda Marsovce smatrajo za mitus ali celo humberg. Po mnemju teh astronomov niso tako zvani kanali na Marsu nič drugega nego polja primitivne vegetacije in zato tudi ni čudno, da ta polja od časa do časa izginejo, potem se pa znova pojavijo. Od kod ta pojav? Učenjaki trdijo, da je to posledica izprememb v Marsovem podnebnju.

Prof. Lowell pravi, da je v redki Marsovi atmosferi mnogo vodenih hlapov, kar je seveda samo domneva. Tako nastane vlaga, ki povzroči vegetacijo. In to vegetacijo zamenjavajo mnogi s kanali. Nastane vprašanje, je-li bil odnosno bo Mars obljuden. Nekateri astronomi odgovarjajo negativno. Zemlja je obljudena, ker ima vse pogoje za življenje. Mars jih pa nima in jih tudi imel ne bo. Za to je vsaka misel, stopiti z Marsom s pomočjo radija ali signalizacije v stik že vnaprej obsojena na neuspeh.

Vse se pozabi

Severna Francija je v svetovni vojni največ trpela. Cele pokrajine so bile opustošene, polja poteptana, vasi požgane, hiše in cerkve porušene, povsod so stali leseni križi kot neme priče nemškega barbarstva. Vsa severna Francija je bila podobna veliki Kalvariji. Človeku, ki je videl to razdejano prva leta po vojni, se je zdelo, da ti kraji nikoli več ne bodo obnovljeni. Toda zgodil se je čudež. Zemlja, ki je prvotno upala, da bodo morali Nemci obnoviti to, kar so uničili, se je prepričala, da ima zgodovina svojo logiko in zato se je sama lotila dela. To delo še ni končano, a vendar so zgradili marljivi prebivalci po vojni 541.484 poslopj, popravili odnosno na novo napravili 53.175 km cest in 2361 km železniške proge, otvorili 9615 šol itd. Za obnovu opustošenih krajev je prispevala država nad 66 milijard frankov.

Toda s tem obnovljena akcija še ni končana, kajti nekateri kraji nudi jo še vedno žalostno sliko opustošenja. Pretekli teden je minister Tardieu pri odkritju spomenika v Laonu omenil, da je ostalo od 841 vasi samo 37 neporušenih od 736.000 hektarov zemlje so prizanesli Nemci samo 6000 ha. Od 133.000 porušenih poslopj je treba zgraditi še 26.000. Od 961 tovarn obratuje samo 813, v katerih je zaposle-

na komaj polovica predvojne delavstva. Te številke se nanašajo samo na en okraj.

Ni treba omeniti, da to še daleč ni vsa škoda, ki jo je trpela Francija v svetovni vojni. Zdal si pa mislimo človeka, ki se vrača iz opustošene severne Francije in čita manifest evropskih kapitalistov, v katerem pravijo, da je sedanja gospodarska situacija posledica razpada Avstro-Ogrske in da se godi Evropi zato tako slabo, ker je morala Nemčija odstopiti velik del svojega ozemlja Poljski. Angleški list »Observer« je nedavno na vsi moč zagovarjal Nemce čes, da niso krivi, da je bila krasna katedrala v Remsu deloma porušena. Omenjeni list je pisal, da je padla na katedralo samo ena granata, ki pa ni napravila večje škode. Tako se piše 7 let po vojni kljub temu, da so stotisoči videli remsko katedralo v stanju, v kakršnem je bila takoj po vojni. Na svetu se pač vse pozabi.

Črne suknje

za žalne ali druge primerne prilike si morete takoj omisliti, treba vam je le stopiti k trvdki DRAGO SCHWAB Ljubljana, ki v vsakem pogledu na ceneje postreže

18.000 milj križem Afrike

Te dni sta se vrnila v London s potovanja po Afriki mr. Michell Hedges in lady Brownova. O svojih doživljajih vesta povedati marsikaj zanimivega. Lady Brown hvali afriške žene, ki so zelo pleve oblečene, imajo bakreno pot, plave oči in črne lase, ki jim segajo do tal. Moških si ni mogla ogledati, ker se evropskim gostom nečjejo pokazati. Videla jih je samo od daleč. Vsi brez izjeme nosijo do kolen segajoče srajce. Neko plemo se slepo pokori čarovernici, ki drži ljudstvo v neprestani grozi. To plemo ima strašne običaje. Kadar začne bližnji vulkan Atitlan delovati, splezajo divjaki nanj in vržejo v žrelo novorojenčka, čes, da bo potolažil razjarjeno podzemno božanstvo. Oblasti so ta grozodejstva prepovedale, toda divjaki se za prepoved ne zmenijo in prinašajo vulkanu vedno nove žrtve.

Zanimive so tud molitve pri indijskem plemenu Zutuhile. Ondotne ženske nosijo v visokih lončenih posodah vodo iz bližnjega jezera. Mladenič, ki hoče zasnuti mladenko, se skrije ob poti k jezeru, in ko se dekile s posodo na glavi vrača od jezera, skoči iz skrivališča, pograbi posodo in jo razbije na njeni glavi. Ako dekile udarec mirno prenese, je zaroka končana, ako pa pobegne, si mora mladenič poiskati drugo.

Iz častihlepa v smrt

V nedeljo so pokopali v Vimperku na Češkem nadebudnega mladeniča, 20 letnega Eduarda Lepšchya, rodom Nemca, ki je šel prostovoljno v smrt, da bi postal znamenit. Padel je namreč z visokega zvonika, kamor je nesel češkoslovaško državno zastavo. Drzni mladenič je imel fikso idejo, da se mora postaviti s kakim vratolomnim činom, da bi mogel potem dobiti službo v cirkusu. Letos spomladaj je splezal po strelovodu na visoki tovarniški dimnik in privezal na vrhu rdečebelno zastavo. Da dokaže, da je res splezal po zunanji strani dimnika, je privezal na več krajih rdečebelo zastavice.

Drugič se je produciral s plezanjem na dimnik Steinhenerjeve tovarne in tudi to pot je imel srečo. Zadnje čase je dobil fikso idejo, da mora povodom obletnice proglasitve češkoslovaške republike (28. oktobra) privezati na vrh zvonika mestne cerkve državno zastavo. Okrog polnoči pred obletnico je svoj načrt izvršil. Splezal je na zvonik in privezal veliko državno zastavo na vrh strelovida. Nato je začel plezati nazaj. Do ure v zvoniku je pripeljal srečno, tik pod uro mu je pa spodrsnilo tako, da se je moral močno oprijeti strelovida. Pri tem si je prerezal roko in izpustil strelovid. Drzni plesalec je omahnil in padel na tlakovano cesto pred cerkvijo. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer so mu nudili zdravniki prvo pomoč. Spodnjo čeljust je imel razbito, vse zobe si je pri padcu izbil, vsa rebra zlomil in tudi noge je imel na več krajih zlomljene. V petek je podlegel težkim poškodbam. V petek jutraj so bili Nemci, ki imajo v Vimperku večino neprijetno presenečeni. Na zvoniku je vihrala češka državna zastava, ki jo je izobesil njihov rojak, a je moral plačati svoj drzni čin z življenjem.

Boksarjeva samopomoč

Z boksarjem ni dobro češen zobati. Zlasti pa ne z boksarjem svetovne slave. O tem se je lahko prepričal že marsikdo, ki je prišel s tem ali onim teh gospodov v neljubno dotiko. Prav bridko je okusil to resnico te dni tudi neki pariški pustolovec.

V nedeljo večer je sedel francoski boksarski prvak George Carpentier v neki restavraciji. K njegovi mizi je prisedel elegantno oblečen mladenič, ki se je Carpentierju predstavil kot Američan in se spustil z njim v pogovor. Razvil mu je načrt, kako bi se dal v New-Yorku osnovati veliko in dobičkonostno podjetje, in ga povabil na udeležbo. Carpentier vabila ni niti sprejel niti odklonil, zanimal pa se je očividno za neznančev, načrte.

Tako sta se po večerji skupno odpravila v avtu pred neznančevu stano-

vanje, kjer je Američan izstopil, čes, da gre po denar, ker mora še isti večer položiti kavčijo 10.000 dolarjev, da pa se takoj vrne. To se je res zgodilo, a Američan je po povratku naprosil Carpentierja, da mu posodi 180 dolarjev (okrog 10.000 Din), ki mu manjkajo za kavčijo, a so banke že zaprte, da bi jih dvignil. Obljubil je, da mu jih takoj naslednji dan vrne in Carpentier mu je res izročil zaproseni denar.

Pred hotelom Grillon je vel el neznanec avto ustaviti, čes, da bo samo pogledal, ali je njegov poslovni tovarnišče doma. Vrnil se bo z njim in nato bosta vprico Carpentierja zaključila kupčijo. Američan je odšel v hotel, par minut kasneje pa ga je Carpentier, ki se je sprehajal pred hotelom, zabil, kako je prišel skozi stranski vhod zopet na ulico in se hotel, tesno zavrt v povrtnik pomešati med množico. Carpentier je planil za njim in ga z enim samim udarcem podrl na tla, da je nezavesten obležal. Nato je mirno obvestil policijo, ki je pri Američanu še našla Carpentierjev denar in ga zopet izročila lastniku. Američana pa odvedla v zapor.

Zagonetka čolna Jeannot

Pred dobrim tednom so priobčili pariški listi vest, da je patron motornega čolna Jeannot iz Marseilla Simon Torre nenadoma izginil. Nesrečni mornar je odpeljal neznane potnike na morje in se ni več vrnil. Ni bilo dvoma, da so ga neznanzi zavratno umorili in vrgli v morje. Ta domneva je bila pravilna, zakaj 23. oktobra so potegnili mornarjevo truplo iz morja. V njegovem čolnu so našli prazne revolverske naboje in orožništvo je ugotovilo, da se je zagonetna dvojica, ki je usodne noči najela čoln odpeljala po Seini in dalje proti Toulonu, kjer je zaman skušala prodati optikom ukraden daljnogled. Sploščka so mislili, da je eden mornarjev identičen z neznancom, ki se je drugi dan v brzovoku med vožnjo v Nizzo ustrelil. Preiskava je pa pozneje doznala, da sta umorila mornarja dva Belgijska, neki Corneli in njegova ljubica, ki sta na dan umora izginila iz nekega marseillskega hotela, ne da bi noravnala račun.

Belgijska policija je obvestila francosko, da je Cornelisova rodbina slišala, kako je mladenič nekaj dni pred pobegom z Evgenijo Libertovo izjavil, da bo v tujini brez strahu kradel in ubijal. Policija je mobilizirala ves svoj aparat, da izsledi morilca. V nedeljo sta bila Cornelis in njegova ljubica aretirana in sicer v neki obmejni vasi. Hotela sta očividno pobegniti v Italijo. Dozdevna morilca marseillskega mornarja sta tavalta več dni ob omejenih krajih, dokler ju orožniki niso prišli. Cornelis je brez obotavljanja pokazal orožnikom svoje listine in izjavil, da je iskal v Franciji službo. Tako je zablodil in prišel v Marseill, kjer so ga okradli. Vprašanje, je-li se je vozil z motornim čolnom po morju, je odločno zanikal. Orožniki so mu pokazali belgijski ilustrirani list, v katerem je bila njegova fotografija, pod njo pa napis, da je ukradel svojemu bratu 10.000 frankov. Pri tem je Cornelis prebledel in vzkliknil, da ne more verjeti, da bi ga obdolžili take tatvine. Kljub temu so orožniki odvedli oba na postajo, kjer so ju preiskali. Cornelis umor odločno taj.

Leiferdški zločinci obsojeni na smrt

V četrtek se je nadaljevala pred sodiščem v Hildesheimu razprava proti Ottonu Schlesingerju, Willyju Webru in njegovemu bratu Walterju. Svoja mnenja so po zaslišanju prič izrekli psihijatri Duševni izvedenec dr. Mönckemüller je izjavil, da tako pri Schlesingerju kakor pri Webru ni bilo bolesne podlage, ki bi povzročila neprečunljivost ali omijala duševno stanje obeh obtožencev. Walter Weber je povsem normalen, vendar pa dedno obremenjen. Da je imelo njegovo postopanje vpliv na obtožence, je izključeno. Brez dvoma je tudi, da si je Walter Weber, ki je vedel za načrt, moral predložiti tudi posledice atentata. Istotako se je Willy Weber popolnoma zavedal svojega dejanja in je bil za časi zločina pri polni zavesti. Otto Schlesinger je v visoki meri dedno obremenjen. Njegov oče je podlegel možganjski kapi, ena sestra je bolna njegov ded pa je bil čudak Schlesinger je bil sanjač in fantast ter strastno udan kajenju, vendar pa ni bil duševno omejen. V splošnem se sodišče pri vseh treh obtožencih nač ne bo moglo ozirati na \$ 51.

Državni pravdnik je v svojem govoru povdarjal, da sta Schlesinger in Willy Weber načrt izvršila popolnoma premišljeno. Ne gre pa samo za ogrožanje javne in prometne varnosti marveč tudi v prvi vrsti za poskušni umor v drugem slučaju za izvršeni umor. Zločinci so delali preračunljeno in sigurno vedeli, da bo atentat zahteval človeške žrtve. Vodila jih je samo ena misel: Hočemo si nabaviti denar! Walter Weber je pač vedel o nameravani atentatu. Višji državni pravdnik je stavil nato sledeč predlog: godbenik Ott Schlesinger naj se radi ogroženih transportne varnosti v zvezi z umorobodo na smrtno kazen in stalno izgo bo meščanske časti. Za Willy Weberja je državni pravdnik predlagal isto kazen in za njegovega brata radi sodele-

vanja kazen treh let ječe in petletno izgubo meščanske časti.

Po zagovoru zagovornikov je sodišče izreklo obsodbo: Otto Schlesinger in Willy Weber sta bila radi ogroženih transportne varnosti v zvezi z umorom obsojena na smrt in na stalno izgubo meščanske časti. Walter Weber je bil obsojen na 2 leti ječe. Obtoženci so obsodbo sprejeli. Po končani razpravi se je Walter Weber onesvestil.

Tudi zdravnik se lahko zaljubi

Ameriška javnost se je te dni zanimala za proces, v katerem sta igrala glavno vlogo bivša igralca Letty Lash in specializist za živčne bolezni dr. J. Mc Henry. Igralka je tožila zdravnika za odškodnino v znesku 30.000 šterlingov, ker je imel z njo ljubavno razmerje. Letty Lash je priletela vdova z odraslimi hčerkami, a vendar je mladega zdravnika tako očarala, da se je spozabil in prelomil zakonsko zvestobo. Pred sodiščem je zmagała ona. Dobila je tudi odškodnino, samo nekoliko manj kot je zahtevala.

Dr. Mc Henry se je zagovarjal, da sta se z igralko domenila, da ljubavno razmerje ne bo imelo nobenih gmočnih posledic. Prisegel je, da je bila zaljubljena samo igralka. Odločno je zavrnil trditve, da bi ji bil kdaj obljudil, da se loči od svoje žene in poroči z njo. Prvič je videl igralko pri ordinaciji. Letty Lash ga je pozneje posetila v kabinetu, kjer se mu je vrgla okrog vratu in ga začela poljubljati. Zdravnik je izjavil pred sodiščem, da se je naposled udal njenim prošnjam, ker je bila pacientka energična in neizprosna.

Toda igralka je izpovedala drugače. Izjavila je, da ji je zdravnik opetovan obljudil, da jo poroči, toda poroko je vedno odlašal. Tudi obe njeni poročnici hčerki sta izjavili, da je Mc Henry nekoč namignil, da stopi kmalu na mesto njunega umrlega očeta. Na podlagi tega je sodišče obsodilo zdravnika, da mora plačati igralki 6000 šterlingov.

Blisk spoznanja

Navadnemu zdravniku se imamo zahvaliti za odkritje enega najvažnejših naravoslovnih zakonov, ki je spremenil vse naše naziranje o bistvu narave. Stvar je tembolj zanimiva, ker se je spoznanje tega zakona čisto nenadoma pripetilo človeku, ki do takrat znanstvenosti ni najmanj ni deloval, ki ni kazal nobenih izrednih lastnosti in ki se tudi na noben drug način ni proslavil.

Julius Robert Mayer je bil rojen dne 25. novembra 1814. Kot tretji sin lekar-narja v Heilbronnju v Nemčiji. V šoli se je deček zelo slabo učil. Tudi njegova doktorska teza o takrat ravno raziskanem santoninu ne kaže nikakor globokega misleca ali znanstvenika. 1840. je vstopil Mayer kot ladijski zdravnik v nizozemsko službo, da se pelje na otok Javo v Indiji. Vsebinsa dnevnikar pisanega na tem potovanju, ki je še danes ohranjen, je brez vsake važnosti.

Ko je bila ladja zasidrana v pristanišču Surabaya, se mu je radi čisto slučajnega opazovanja zabliskala zemljna misel, da je toplota sorodna mehaničnemu delu in da se eno da spreminjati v drugo. Ko se je vrnil, je napisal malo razpravo o zakonu ohranitve sile, ki ga je bil odkril 16. junija 1841. To razpravo je poslal tedaj najznamenitejši nemški znanstvenofizični reviji »Poggendorffschem Annalen«. Poggendorff pa ni spoznal vrednosti razprave in jo je Mayerju vrnil. To se mu ne sme preveč zameriti, kajti Mayer je zelo pomankljivo podprl dokazovanje naravnega zakona, ki ga je bil odkril. Podobno je, da ni niti sam pravilno spoznal, kako veliksanske dalekosežnosti je njegovo odkritje.

Ni se mu posrečilo, da bi bil postal slaven za časa svojega življenja. Imel je mnogo nasprotnikov, ki so ga ljubili napadali, tako da si je nesrečni mo-dvakrat hotel vzeti življenje in je leta 1878. ves zagrenjen umrl. In vendar je prvi odkril veliki zakon o mehanični toplotni ekvivalenci. Ta zakon, ki sta ga Joule in Helmholtz natančneje dokazala, je imel silno vpliv na vse fiziko.

× **Otvoritev tretje Tutankamne grobnice.** Pretekli dne so otvorili tretjo grobnico kralja Tutankamna. Grobnica sicer ni vsebnoško opremljena, kot ostale dve, vsebuje pa razne predmete, ki so se uporabljali pri pogrebnih svečanostih. Zato je grobnica čimvečje zgodovinske važnosti.

× **Vlak brez tračnic ponesrečil v Nemčiji.** So imeli nedavno velikansko senzacijo z vlakom brez tračnic, ki je izdelek moderne industrije ter potuje v reklamne svrhe po svetu. V Nemčiji se je vlak na cesti med Goldbergom in Löwenbergom v šleziji ponesrečil. Hotel se je ogniti nekemu vozu in se je zvrnil po rebrvi V. Görlitzu je pričakovala vlak večstisočglava množica, ki pa predmeta svoje radovednosti ni dočakala. Pri nesreči ni bilo človeških žrtev. Voz, ki ga vleče lokomotiva s seboj, je že dvignjen in v popravilu, lokomotivo pa bodo popravili v najkrajšem času. V prihodnjih tednih obišče ta reklamni vlak tudi nemški mesti Dresden in Lipsko.

× **Koliko zdravnikov ima Nemčija.** Najnovejša statistika kaže, da v Nemčiji 44.715 praktičnih zdravnikov, katerim je treba priti še 3000 asistentov. Z ozirom na celotno prebivalstvo pride na 10.000 oseb 7,1 zdravnik; v mestih je seveda to razmerje čes, kajti v Berlinu pride na pr. na 1000 prebivalcev 14 zdravnikov. Približno tretjina zdravnikov je specializistov ter zdravnice, spolne in ženske bolezni ter se bavi kirurgijo. Zdravnikov, ki se bavijo s ženskimi boleznimi, je danes 1627, med njimi jih je bilo samo 195. Večina teh specializistov je žensk, ki zdravijo poleg ženskih navadno tudi otroške bolezni.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

dne 28. okt. 1926.

Aktiva:	Razlika v primeri s stanjem dne 22. okt.
Kovinska podlaga posojila	456.1 + 6.9
račun za odkup kronskih novčanic	1,514.0 + 8.7
račun začasne razmenjave	1,151.9
državni dolgovi	352.3
vrednost državnih domen	2,966.3
saldo raznih računov	2,138.3 + 69.1
Skupaj ...	9,302.2
Pasiva:	
Od glavnice izplačano rezervni fond	30.0
novčani v obtoku	8.0
državni račun začasne razmenjave	5,919.5 + 149.6
državne terjatve po raznih računih	352.3
razne obveznosti	40.7 - 71.3
	730.0 + 6.5

državne terjatve za zastavljene domene 2,138.3
ažijo za kupovanje zlata 83.0

Skupaj ... 9,302.2

Obrestna mera ostane neizmenjena. Obtok novčanic se je zvišal od zadnjega izkaza za 149,500,000 Din.

Naš železniški vozovni park

Millioni za izposojene vagone, lastni vozovi pa propadajo.

Bivša južna železnica je imela mnogo železniških vozov izposojenih, deloma od drugih železniških uprav, deloma od izposojevalnih družb. Ko je prešla južna železnica v državno upravo, je morala država prevzeti ob enem tudi ta izposojeni vozovni park. Najemnine je znašala od vsakega voza in dneva pol drugi švicarski frank. Skupno je bilo takih izposojenih vozov 5,800 in sicer okrog 2000 odprtih tovornih in 3,800 zaprtih tovornih vozov. Ti vozovi so se nemoteno uporabljali do zadnjega časa. Pred približno dvema mesecema pa je dobila železniška delavnica v Mariboru nujen nalog, da nemudoma popravi 1,700 teh vozov, ker jih mora država vrniti in seveda v dobrem stanju. Delavnice so bile skoraj poldrugi me-

sec zaposlene izključno le s popravilom teh vozov, ki so sedaj romali čez mejo.

Je sicer popolnoma v redu, da skrbi prometno ministrstvo za to, da se čim prej znebimo tega tujega in dragocenega blaga, vendar pa je nekoliko čudno, da se je spomnilo tega šele sedaj v glavni izvozni sezoni, ko vsak voz krvavo potrebujemo. 1,700 vozov manj lahko prinese našim gospodarskim krogom neprecenljivo škodo. Izgovor, da se je med tem dobavilo že toliko novih vozov na račun reparacij itd. ne drži, ker se je v istem času pokvarilo dvakrat toliko starih vozov, ki sedaj stoje na stranskih tirih in trohne, ker jih delavnice radi pomanjkanja materiala in kredita ne morejo popraviti.

Če pa preračunamo, koliko je doslej plačala država na izposojnini za te vagone in koliko jo je stalo povrh še popravilo, se moramo naravnost čuditi malomarnosti naše uprave. Izposojnina za 5800 vozov znaša od prevzema leta 1923 do danes izvozi kar 12 milijonov švicarskih frankov. Ako bi se bil ta denar investirati v svojo razširjenost, bi obstoječih železniških delavnic v Mariboru in drugod, bi lahko bili danes ne le popravilni vsi oni vozovi, ki trohne sedaj po stranskih tirih, marveč bi si bila država tudi še lepe milijončke prihranila, mi pa bi

imeli lastni vozovni park in bi ne bili več odvisni od milosti in nemilosti raznih inozemskih izposojevalnih družb. Ne bilo bi tudi tega vedno bolj občutnega in pogubnega pomanjkanja vozov, ki se pojavlja ob vsaki izvozni sezoni v vedno večji meri. Temeljita rešitev in revizija naše železniške politike je res že nujno potrebna.

g Carinski dohodki v prvi dekadi okt. Od 1.—10. oktobra so znašali carinski dohodki 52,745,207 Din. Od tega odpade na carinarnico v Beogradu 14,649,366, v Zagrebu 13,313,003, v Novem Sadu 10,406,238, v Mariboru 4,079,011, v Ljubljani 4,633,649, v Skoplju 2,731,348, v Dubrovniku 183,017, v Splitu 1,646,108 in na Sušaku 1,147,567 Din. Od 1. aprila do 10. oktobra 1926 so znašali carinski dohodki 936,583,700 Din.

g Monopolski dohodki v avgustu. Monopolski dohodki so znašali v avgustu 220 milijonov 500,000 Din proti 213 mil. v avgustu lanskega leta. V prvih 5 mesecih proračunskega leta 1926-27 je dobila država od monopolske uprave 1,059 mil., a proračun predvideva 1,002 milijona.

g Uvoz bombaza v Jugoslavijo. Po statističnih podatkih generalne direktije carin smo uvozili l. 1922 4,169,534 kg bombaza v vrednosti 91,544,803 Din, l. 1923

4,534,033 kg v vrednosti 99,141,360 Din, leta 1924 4,969,617 kg v vrednosti 157,586,311 Din in l. 1925 5,753,049 kg v vrednosti 173 milijonov 457,069 Din. V prvem polletju 1926 se kaže zopet tendenca porasta uvoza. Največ bombaza uvažamo iz Holandske, Indije in Zedinjenih držav.

g Padec cen v Slavoniji. Po poročilih iz Osijeka so cene življenjskih potrebščin v Slavoniji povsod padle. Pitani prašiči se prodajajo po 8—10 Din kg žive teže.

g Trgovinska pogajanja s Francijo. Kakor smo že poročali, so naletela trgovinska pogajanja s Francijo na nepričakovane ovire. Glavni spor je nastal radi maksimalnih ugodnosti. Francozi so odklonili našo tezo, naj bi se trgovinska pogodba sklenila na bazi maksimalnih ugodnosti in zahtevali, naj se pogodba sklene na bazi minimalnih tarif za poedine specialne predmete. V zvezi s tem je povratek naše delegacije v Beograd. Z novimi instrukcijami odputuje v Pariz naš delegat Todorović.

g Češkoslovaška zunanja trgovina. V septembru je znašal češkoslovaški uvoz 1,367 mil. Kč, izvoz pa 1482 mil. tako, da je trgovinska bilanca v tem mesecu aktivna za 116 mil., dočim je bila v septembru lanskega leta aktivna samo za 19 mil.

Grand hotel „PETKA“

DUBROVNIK II (Gruž)

Popolnoma na novo renoviran. Največji in najboljši hotel v Gružu. Najprikladnejši položaj na obali, v neposredni bližini pristanišča vseh parobrodov, 5 minut oddaljen od železniške postaje. Postaja električne železnice. Lepe sobe z razgledom na morje in na polotok Lapad. Najboljša kuhinja in točna postrežba.

Dragotin Polaček

3157

OBVESTILO.

Zadruga čevljarjev za sodni okraj Ljubljana vlijudno naznanja slav. občinstvu in conj. naročnikom, da sprejemajo posamezni čevljarški mojstri snežne čevlje ter galoše v popravilo, dalje izvršujejo točno posameznim naročnikom tudi vse zimsko, športne ter luksuzne čevlje s kožuvinno obšite. — Blage dobijejo vsi člani v Produktivni zadrugi čevljarjev za Slovenijo v Ljubljani, Hrenova ulica 4.

3160

Advokat

dr. Albin Smole

naznanja, da je svojo odvetniško pisarno iz dosedanjih prostorov v Sodni ulici št. 9

preselil v Dalmatinovo ulico št. 5.

priljublje na levo.

Darujte za poplavljenice!

TRI-KO-PERILO

za moške, žene in otroke. volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, škofci, žepni robci, nalice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in brivce

edino le pri trvdki

Josip Petelinc

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene Na veliko in malo.

Razpis.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev razpisuje natečaj za

2 mesti zdravnikov-praktikantov

v pogodbenem sivoistvu za svoje zdravilišče za jetične v Brestovcu pri Zagrebu, oziroma v Klenovniku pri Ivanju. Honorar: 2000 Din mesečno ter stanovanje, hrana, kurivo, razsvetljava in postrežba. Rok natečaja do 30. nov. t. l. Pobliznji pogoji se izvedo v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev, Zagreb, Preradovičeva ulica št. 44 ali iz oglasnega dela „Službenih novin“, „Narodnih novin“ in „Uradnega lista“.

Učenka

pridna in poštena z boljšo šolsko izobrazbo, se sprejme takoj v modno trgovino, oskrba pri starših. Več v upravi tega lista.

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3. rovec, stebni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vedovodov.

Naprava strelovodov. Kapilike in klasične naprave izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle 3311 za konzerve.

V. BRUNČIČ & FR. REBERNIK

pleškarja in ličarja Ljubljana, 150-1

KAREL KOTNIKOVA ULICA 3

Se priporočata za vsa v to stroko spadajoča dela. Delo solidno! Cene zmerno!

Din 30.000

brezobrestnega posojila dam za stanovanje dveh sob s kuhinjo. Vknjižba na prvo mesto. — Ponudbe pod „Takojšnje posojilo/3130“.

Mlad gospod

s premoženjem želi znanja s simpatično gospodino od 20—26 let, izključene niso vdove brez otrok. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ s polnim naslovom pod „Osamljenec/3169“. Tajnost zadržana.

Korespondentinja

z daljšo prakso, zmožna slovenskega in nemškega jezika, išče službo pri večjem podjetju. — Ponudbe pod „Stalno/3170“ na upravo „Slov. Nar.“.

Zakonski par

mlad — išče stanovanje dveh sob s kuhinjo, ev. tudi s souporabo, v mestu ali na periferiji mesta. — Ponudbe z navedbo cen pod „December 3171“ na upravo „Slovenškega Naroda“.

Stare kovine

vseh vrst plača najboljši Strzalkovsky. ul. 20 greb. Meduličeva ul. 20

Prodajalka,

dobro izurjena v mešani trgovini, želi premeniti desedanje mesto; gre tudi na deželo. — Ponudbe pod „Vestna/3174“ na upravo „Slov. Naroda“.

Pridno dekle,

pošteno, — se išče za čez dan k trem otrokom. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“. 3163

Tehnik,

specijalist za projektiranje električnih naprav ter organiziranje električnih zadržug in industrijskih obratov — išče primernega mesta. — Ponudbe pod „Organizator 3156“ na upravo „Slov. Naroda“. 3156

50.000 Din

brezobrestnega posojila dam onemu, ki mi odda v mestu stanovanje 2 do 3 sob s pritliklinami. — Predpogoj vknjižba na prvo mesto. — Ponudbe pod „Takoj 50.000/3167“ na upravo „Slov. Nar.“.

GRITZNER

za obrt, dom JOSIP PETELINC, Ljubljana.

in industrijo. Pouk šivanja in umetnega vezanja brezplačno.

NAJNIZJE CENE TUDI NA OBROKE!

Najboljša KOLESA so GRITZNER

in šivalni stroji

Ključavničarski pomočnik

močan, dobra moč, zmožen slovenskega in nemškega jezika išče službo pri večjem podjetju. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod Stalno/3132.

Bukova drva

ponudite Družbi „Mirija“, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. 3150

Špeciarijsko

opravo, dobro ohranjeno — kupim. — Ponudbe pod Špeciarijska trgovina/3131 na upravo „Slov. Nar.“.

Došla

partija novih francoskih dvokoles s prostotekom in francosko pnevmatiko la. Izredna cena Din 1420. Tribuna F. B. L., Karlovska cesta št. 4. 157-T

Stavbne parcele

se oddajo takoj na lepem, suhem, peščenem terenu ob Linhartovi ulici in za Bežigradom. — Vpraša se: „Hera“, stavbna reg. zadruga z o. z. v Ljubljani. 3179

MED

popolnoma čist, čebelni dobavlja v vsaki množini

Ludwig Ritzmann

tvornica čebelarških predmetov in vel. čebelarstvo

Novi Vrbas 1. Bačka

Kje se najbolje kupi, je brez dvoma znano

„Pri nizki ceni“ Ign. Žargi

Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Nudi cenjenim odjemalcem veliko izbero potrebščin za krojače in šivilje, veliko izbero nogavic in raznih površnih zimskih volnenih jopic ter razno moško, damsko in otročje perilo in svilenih samozaveznik itd.

Po znižanih cenah.

V materialu in izdelavi neprekosljivi šivalni stroji

„KÖHLER“

dobivajo se po brezkonkurenčnih cenah edino le z desetletnim jamstvom pri trvdki

Av. Auerhammer, Ljubljana, Kolodvorska ulica 3

katere ima ta trvdka vedno v najugodnejših opremljenih za rodbine, šivilje, krojače in čevljarje na zalogi.

Prodaja tudi na obroke!

Zapustil nas je prerano naš predobri, nepozabni in nenadomestljivi soprog, oče, stari oče in brat, gospod

Ivan Majaron

posestnik in trgovec

v najlepši moški dobi po daljšem bolehanju, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb pokojnega bo v nedeljo 7. t. m. ob 16. na pokopališče sv. Marije v Borovnici.

Bodi mu lahka domača zemljica!

Borovnica - Brezovica, 5. novembra 1926.

Ivanova soproga. — Marija, Janko, Ludvik, Ivka in Tomček, otroci. — Josko, brat. — Milka Kano, Kola Svigolj, Ana Kozina, sestre.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjudimi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Sredstva: Kredit Ljubljana. Telefon 40, 437, 543, 585 in 586

